

LIETUVOS PREZIDENTO RINKIMAI (Iš Eltos pranešimų)

PIRMINIAI DUOMENYS

Pirminiais duomenimis Valdas Adamkus išrinktas naujuoju Lietuvos Prezidentu. Sausio 4 d. įvykusiame antrajame rinkimų rate jis sulaukė 49,88 procento rinkėjų paramos (50,31% – nuo galiojančių biuletenių skaičiaus – 4:36 v. ryto Lietuvos laiku) ir 11 754 balsais aplenkė Artūrą Paulauską. Valdas Adamkus savo laimėjimą pavadino istoriniu įvykiu ne tik Lietuvoje, bet ir visose iš sovietinės sistemos ištrūkusiose valstybėse. Sužinojęs apie pergalę, jis teigė, kad rinkėjai parodė, jog Lietuva eina į Vakarus.

Iš viso pakartotiniuose rinkimuose dalyvavo 73,89 procento balsavimo teisę turinčių Lietuvos piliečių. Sausio 4 d. veikė 2039 rinkimų apylinkės. Vyriausioji rinkimų komisija turi per penkias dienas – iki sausio 9-osios – patvirtinti galutinius Prezidento rinkimų rezultatus. Beje, kol kas nėra žinomi balsavimo rezultatai iš Lietuvos diplomatinės atstovybės užsienyje, tačiau Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai mano, kad šie duomenys neturėtų pakeisti Prezidento rinkimų nugalėtojo. Pirmajame valstybės vadovo rinkimų rate diplomatinėse atstovybėse balsavo daugiau kaip 5 tūkst. rinkėjų.

A.PAULAUSKAS TIKĖJO SAVO PERGALE

"Jeigu nebūsiu išrinktas Prezidentu, toliau dirbsiu tei-

sininku", - sakė A.Paulauskas, tiesiai neatsakydamas į klausimą, ar tai bus advokato darbas. Jis teigė, kad nesėkmės šiuose rinkimuose atveju ir toliau dalyvaus politikoje, bet kaip tai vyks, jo paties žodžiais, sunku pasakyti.

V.LANDSBERGIS NEBALSAVO UŽ PRAEITIES NOMENKLATŪRĄ

Po balsavimo trumpai atsakydamas į žurnalistų klausimus, Seimo pirmininkas sakė nenorįs spėlioti rinkimų rezultatų. Į Eltos klausimą, kokios šių rinkimų pamokos, Seimo vadovas teatsakė, jog jų daug ir tai – ilga kalba. Pačios rinkimų kampanijos V.Landsbergis vertinti nenorėjo.

G.VAGNORIUS: NE VISI SUVOKIA PREZIDENTO VAIDMENĮ

Ministras Pirmininkas teigė pastebėjęs, kad prezidento rinkimų kampanija vyko kiek kitaip, atsirado naujų agitacijos formų. Tačiau kai kurie kandidatams pateikiami klausimai parodė, kad ne visi rinkėjai suvokia Prezidento vaidmenį. G.Vagnorius sakė įsitikinęs, kad ir kuris iš kandidatų būtų išrinktas, su juo bus siekiama bendradarbiauti bendrų valstybės interesų labui. Ministras Pirmininkas tikisi palankaus Konstitucinio Teismo sprendimo, nes, jo požiūriu, daugelyje valstybių po prezidento rinkimų vy-

riausybė nėra perrenkama ar tvirtinama nauja jos programa.

Į Eltos korespondentės klausimą, ar neplanuojama keisti Konservatorių partijos vadovybės, partijos pirmininkui pralaimėjus rinkimus, Premjeras atsakė, kad artimiausiais mėnesiais nėra numatyta nei suvažiavimo, nei konferencijos ir šis klausimas nesvarstomas.

A.BRAZAUSKAS TIKISI, KAD POLITIKA NESIKEIS

"Blogai būtų, jeigu pradėtume blaškytis. To nesu-prastų nei Lietuvos gyventojai, nei užsienio valstybės", - sakė A.Brazauskas žurnalistams sekmadienį po balsavimo antrajame Prezidento rinkimų rate. Jis priminė, kad vienas Prezidentas negali kardinaliai pakeisti nei vidaus, nei užsienio politikos krypties. Dabartinis šalies vadovas teigė susitikęs su išrinktuoju Prezidentu, kai tik bus aiškūs rinkimų rezultatai. "Manau, kad iki savo kadencijos pabaigos teks daug kartų susitikti su išrinktuoju Prezidentu, nes jam reikia perduoti darbus, gal kiek pamokyti tų pareigų, kurios priklauso valstybės vadovui", - tvirtino A.Brazauskas. Jo kadencija baigiasi vasario 25 d. A.Brazauskas sakė žurnalistams rekomenduosius išrinktajam Prezidentui savo dabartinės komandos narius: "Tarp jų yra tikrų savo reikalo žinovų, kurie galėtų padėti naujam valstybės vadovui".

VALDAS ADAMKUS LAIMĖJO!

tingai šiuolaikiškai apie tautiškumą sakoma V.Adamkaus programoje "Lietuva, žengianti į XXI amžių". Be to, jis vienintelis iš visų kandidatų kalba apie išeivijoje gyvenančius tautiečius ir žada reikalauti, kad ir kitos šalys lietuviams sudarytų palankias sąlygas jų tautinei kultūrai ugdyti, galimybėms pasijusti pilnateisiais tautos nariais.

Tuo tarpu kai kurie kiti kandidatai savo programose net vengia žodžių "tauta" ir "tautiškumas". Kažin ar galima sutikti su šiuo pokalbyje kalbėjusiu Seimo nariu R. Čiupaila bei kai kuriais kitais jo dalyviais, kad šiuo metu rinkėjams yra daug svarbesni kasdieniški reikalai, o ne tautiškosios vertybės, prie jų bus sugrįžta vėliau, kai tapsime turtingesni.

Kaip sakoma, kodėl šiandien išmesti, jei rytoj reikės ieškoti. Ir vargu ar tapsime kada nors turtingesni, jei dvasioje taip ir liksime europiniais skurdžiais. Labai norėjosi tikėtis, kad naujasis Prezidentas teisingai supras tautos vertybių svarbą, prisidės prie jų puoselėjimo ir nesigėdys perimti iš kitų kandidatų programų tų pozityvių nuostatų, kurios būtų naudingos šių dienų ir ateities – XXI amžiaus Lietuvai.

Visi kandidatai į Respublikos Prezidentus savo programose kalbėjo apie ekonomiką, užsienio politiką, valstybės saugumą, švietimą ir kultūrą. Be abejo, labai svarbu aptarti valstybės raidos žingsnius. Bet ne mažiau

svarbu teisingai numatyti tų žingsnių pasekmes, jų poveikį tautai. Be abejo, nelengva nuspėti būsimą pagrindinių programinių praktiškųjų nuostatų įtaką tautos raidai, bet dar būtų blogiau šį klausimą nutylėti arba laikyti jį visai nereikšmingu.

Svarstant apie tai, ar tautiškumo klausimas kandidatams nors kiek rūpėjo, būtų neteisinga tik skaičiuoti, kiek kartų tas ar kitas kandidatas savo programoje paminėjo žodžius "tauta" ir "tautiškumas". Daug svarbiau – įsitikinti, kad kandidatų pagrindinės programinės nuostatos yra tikrai palankios ir skatins lietuvių tautos vystymąsi, stiprins jos vietą kitų Europos tautų tarpe.

Beje, ir šių žodžių paminėjimas nėra toks nereikšmingas. Prisimenu, kai dar prieš Seimo rinkimus vienam iš kandidatų pasiūlius sudaryti koaliciją su tautininkais, buvo pasakyta, kad neabejojama rinkimų sėkme. Bet, girdi, kaip atrodysime Europoje, jei rinkimai būtų laimėti kartu su tautininkais, angliškai verčiant – su nacionalistais. Taigi ir žodžiai *tauta*, *tautiškumas*, *tautininkas*, anglų kalba tariant *-nation*, *nationality*, *nationalist* – kaip kam net atrodo nelabai padorūs.

Apie tautos ir tautiškumo sąvokas

[vairiai bandoma apibrėžti, kas yra tauta. Dar Prezidentas Antanas Smetona (Nukelta į 5 psl.)

TAUTOS ATEITIS IR VIETA KANDIDATŲ PROGRAMOSE

Lietuvos Prezidento rinkimai baigėsi. Tačiau žmonės dar ilgai aptarinės jų rezultatus, aiškinsis, kokios bus jų pasekmės, svarstys, ar galėjo būti kitaip. O ar bus pažvelgta į vieną iš svarbiausių dalykų - kandidatavusių pažiūras į valstybės ir tautos santykius, į valstybės pareigą tautai? Skaitytojams siūlome mūsų bendradarbio Leono Milčiaus parengtą straipsnį.

Dr. Leonas Milčius

Šią temą pasiūlė tautininkai, gruodžio 13 d. Žemės

ūkio rūmuose pakvietę į pokalbį kauniečius ir kandidatų į Respublikos Prezidentus rinkiminių štabų atstovus. Mes neketinome nustatyti, kuri programa ar kuris kandidatas yra geras, o kuris – ne, bet bandėme išsiaiškinti, kaip kandidatai supranta lietuvių tautos vietą būsimajame įsijungime į ekonomines ir gynybines Europos struktūras, kitose šalyse gyvenančių lietuvių problemas, pasirengimą saugoti ir puoselėti dvasines tautos vertybes. Svarstybose dalyvavo lietuvių tautininkų sąjungos vicepirmininkas Algirdas Intas, LTS Valdybos

narys Dr. Leonas Milčius, Kauno rajono LTS valdybos pirmininkas Kęstutis Juknis, Valdo Adamkaus rinkiminio štabo ir Lietuvos Seimo narys Regimantas Čiupaila.

Ižanginiame pranešime pabandžiau pažvelgti į kandidatų programas šiek tiek neįprastu požiūriu: pažiūrėti kiek vietos kandidatų programose liko tautos reikalams. Netikėtai paaiškėjo, kad tautinių vertybių ir tautinio savitumo išsaugojimo bei puoselėjimo klausimai plačiausiai išreikšti Rolando Pavilionio, Valdo Adamkaus ir Rimanto Smetonos programose. Ypa-

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVOS PREZIDENTO RINKIMAI.** Sausio 4 d. įvyko antrasis Lietuvos Prezidento rinkimų ratas. Aukščiausio posto siekė du kandidatai, gruodžio 21 dieną surinkę daugiausiai balsų – Valdas Adamkus ir Artūras Paulauskas. Balsavimo teisę turėjo kiek daugiau kaip 2 mln. 600 tūkst. Lietuvos piliečių. Balsavimas 2039 apylinkėse vyko nuo 7 v. ryto iki 9 v. vakaro. 4:17 val. ryto Lietuvos laiku paaikškėjo, kad V. Adamkus išrinktas Lietuvos Prezidentu.

• **PRIVATIZAVIMAS.** Per 1997 metus Lietuvoje buvo privatizuota 270 objektų už 80 milijonų 992 tūkstančius litų. Privatizavimo agentūros direktorius Vytis Atkočiūnas sako, kad į Privatizavimo fondą uždirbta 69 mln. 119 tūkst. Lt. Į savivaldybių sąskaitas pervesta 11 mln. 873 tūkst. litų. Didžiausios sumos gautos, parduodant AB "Akmenės cementą", "Baltijos laivų statyklą", AB "Sanitą".

• **STATISTIKA.** Lietuvoje infliacija kasmet mažėja apie 4 proc. Vidutinis darbo užmokestis sparčiai didėja. 1997 m. pradžioje jis buvo 688 Lt, o pabaigoje prašoko 1000 Lt. Vidutinė senatvės pensija 1996 m. pabaigoje buvo 213 Lt, o šiuo metu yra 263 Lt. Tokius skaičius pateikė Statistikos departamento direktorius Petras Adlys. Pasak jo, gyvenimo lygis Lietuvoje gerėja ir tuo atžvilgiu, kad daugėja turinčių darbą gyventojų. Mažėja dirbančių gamyboje, bet daugėja teikiančių paslaugas. P. Adlys pastebėjo, kad praėjusiais metais sumažėjo Lietuvos gyventojų. Metų pradžioje jų buvo 3707,2 tūkst., o pabaigoje – 3706,3 tūkst. Statistika rodo, jog tebemažėja gimstamumas, ypač Vilniaus ir Utenos apskrityse.

• **GRŪDŲ DERLIUS LIETUVOJE.** Lietuvos grūdų perdirbėjų asociacijos prezidento Lino Kirkilio nuomone, Lietuvoje per maži javų derliai, nepanaudojamos žemės ūkio galimybės. Jei žemė būtų gerai paruošta, jei būtų diegiamos pažangios javų auginimo technologijos, vidutinėmis gamtinėmis sąlygomis būtų galima prikultti ne 2 kaip dabar, o bent 3 tonas grūdų iš hektaro. Tokių rezultatų buvo pasiekta 1988-1991 metais, teigė L. Kirkilis. O žemės ir miškų ūkio ministras Vytautas Knašys sakė, kad pernai Lietuvoje sulaukta gerokai gausesnės nei užpernai javų derliaus. 1997-uosius jis pavadino rekordiška derlingais.

• **MOTERŲ NEDARBAS KAUNE.** Kaune 48 proc. specialųjį vidurinį išsilavinimą turinčių moterų negauna darbo, o ketvirtadalį visų bedarbių sudaro moterys, turinčios aukštųjų mokslų diplomus, rašo "Kauno diena", remdamasi tyrimu, kurį atliko kartu su Lietuvos moterų asociacija ir Kauno technologijos universiteto Moterų studijų centru. Pasak dienraščio, į darbo biržas kreipiasi mažiau nei pusė darbo neturinčių gyventojų, todėl iš oficialios statistikos sunku susidaryti tikrąjį nedarbo vaizdą. Kauno darbo biržoje sakė, kad vyresnėms nei 40 metų moterims, užsiregistravusioms biržoje, nėra beveik jokių galimybių gauti darbą. Beveik pusė 30-55 metų darbo neturinčių moterų skundžiasi pašlijusia sveikata. 28 proc. jų teigė, kad sveikatą pakirto darbo netekimas.

• **REKORDŲ METAI.** 1997-uosius apvainikavo puošniausias rekordas: net 60264 lemputėmis padabinta Didžioji Vilniaus Kalėdų eglė. Agentūros "Factum" teigimu, sostinės eglė šiemet puošniausia ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje. Dar vienas rekordas pasiektas Kaune: salonas "Tarp gėlių" ant prabangaus automobilio sukomponavo rekordiška didelę puokštę, kuriai prireikė 400 rožių, 150 gerberų bei trijų kilogramų žalių lapų. Šiuo automobiliu į Santuokų rūmus tuoktis atvažiavo vienas iš salono "Tarp gėlių" savininkų Aidas Gaidys. Tarp 1997 metų skaniausių rekordų yra Vilniaus akcinės bendrovės "Vilanta" iškeptas didžiausias – net 800 kilogramų svorio, 2,80 metrų ilgio, 1,33 metrų pločio penkių aukštų tortas. Šis skanumynas buvo iškeptas televizijos žvaigždės – katinos Gogencolero ketvirtoji gimtadienio proga. Net 16 valandų tęsėsi koncertas rugpjūčio pabaigoje Palangos "Jaunystės" diskotekų salėje. Birželio 7 dieną atidarytas Palangos tiltas į jūrą, kurio ilgis – 461 metras. Atkaklaus darbo redordas – 17 centimetrų aukščio monetų piramidė, kurią Valdas Zakas iš Raseinių rajono sudėjo iš 10150 vieno cento vertės monetų.

• **MAŽOSIOS LIETUVOS ATEITIS.** Siekdamas spręsti Mažosios Lietuvos (Karaliaučiaus krašto) ateities klausimą, septynios Lietuvos partijos siūlo Vilniuje surengti tarptautinę konferenciją. Pareiškimą šiuo klausimu pasirašė "Jaunoji Lietuva", Demokratų, Nepriklausomybės, Politinių kalinių, Žaliosios partijų, Lietuvių tautininkų, Politinių tremtinių ir kalinių sąjungų vadovai. Jų nuomone, Lietuva ir kitos šalys jau dabar turi pasisakyti už Mažosios Lietuvos (Karaliaučiaus krašto) demilitarizavimą ir perdavimą laikinai valdyti Jungtinių Tautų Organizacijai. Tai vienintelis galimas šio klausimo sprendimas, užtikrinantis Lietuvos, kitų Baltijos valstybių bei Lenkijos saugumo interesus. Nuo šio pareiškimo pirmasis atsiribojęs Prezidentas A. Brazauskas.

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Aplankė Bosniją

Prieš Kalėdas prezidentas Bill Clinton aplankė amerikiečių karius Bosnijoje, susitiko su Bosnijos prezidentu Alija Izetbegović, kroatų vadu Bosnijoje Kresimir Zubak ir serbų atstovu Momcilo Krajisnik. JAV prezidentas padėkojo amerikiečiams už puikų savo pareigų vykdymą ir beveik atsispašė už tai, kad JAV kariuomenę gali tekti palaikyti buvusioje Jugoslavijoje ilgiau, negu iki 1998 metų birželio mėnuo. Sarajevje prezidentas B. Clinton pasakė kalbą vietos politikams ir nusiskundė, kad, nors karo veiksmai nutraukti, neapykanta tarp tų vietose gyvenančių tautų pasiliko. "Pasaulis tikisi, kad jūs dabar imsitės darbo ir įgyvendinsite tikrą taiką, – pasakė prezidentas B. Clinton, taip pat dar pabrėždamas tautų išipareigojimą "izoliuoti ir areštuoti karo nusikaltėlius, kurie dar tebėra laisvi".

Gruodžio 21 d. įvykusiuose rinkimuose Jugoslavijos federacijos prezidentu buvo išrinktas dabartinis užsienio reikalų ministras Milan Milutinović. Tai dabartinio prezidento Slobodan Milošević parinktas įpėdinis, jam artimas politiškai. Oficialiai pranešta, kad jis gavo 58% visų balsų. Opozicinės partijos šaukia, kad rinkimai suklustoti, kad daug žmonių rinkimus boikotavo. Ypač neramu gausiai albanų apgyventoje Kosovo provincijoje, kurioje tuoj prasidėjo albanų jaunimo demonstracijos.

Šiuo metu Jugoslaviją sudaro Serbijos ir Juodkalnijos federacija. Dabartinis prezidentas S. Milošević pagal konstituciją toliau kandidatuoti nebegalėjo. Todėl jis parinko sau artimą žmogų. Tarptautiniai stebėtojai iš Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos oficialiai pripažino, kad rinkimai buvo "nešvarūs" ir "su klaidomis". Kosovo provincijoje rinkimų teisę turi apie 20 tūkst. serbų, tačiau suskaičius balsus pasirodė, kad jų buvo daugiau kaip 100 tūkst. Provincijos sostinėje

Pristinoje ir Podujevo mieste albanai studentai reikalavo įvesti universitete paskaitas albanų kalba, kurios iki šiol tebėra draudžiamos. Demonstraciją saugojo stiprios serbų policijos jėgos.

Rusijos "niet"

Nors JAV sutraukė į Persų įlanką stiprias karo pajėgas, tačiau Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje susidarė nemaža Rusijos ir Prancūzijos palaikoma opozicija, kuri ragina toliau tęsti derybas su Irako vyriausybe, kad ji leistų inspektoriams ieškoti masinio naikinimo ginklų net ir prezidento H. Saddam rūmuose. Pentagono žiniomis, JAV karinė vadovybė planuoja žvalgybinių U-2 lėktuvų skraidymus virš Irako Ramadano mėnesį, kada musulmonai atgailauja ir pasninkauja. Šis mėnuo prasidėjo gruodžio 30-31 dienomis.

Kaip žinoma, tie lėktuvai iš 70,000 pėdų aukščio padaro gan tiksliai nuotraukas įtariamose vietovėse. JAV bandė pasiekti, kad Jungtinės Tautos pareikštų griežtą įspėjimą Irakui. JAV delegatai Jungtinėse Tautose pasiūlė pasmerkti Irako vyriausybę. Po ilgesnių svarstymų Saugumo Taryba žodį "pasmerkti" pakeitė į "kritikuoti". Rusijos ambasadorius Saugumo Taryboje Sergej Lavrov bandė šioje rezoliucijoje pabrėžti Irako suverenumą, įrašyti, kad Irakas padarė pažangą, naikindamas sukauptus masinio žudymo ginklus. Tačiau prieš šventes diplomatai jau buvo pavargę ilgiau ginčytis dėl atskirų žodžių.

Jungtinės Tautos leido Rusijos lėktuvui su penkiomis tonomis vaistų, skirtų Irako vaikams, nusileisti Bagdado tarptautiniame oro uoste, kuriame užsienio lėktuvų nebuvo jau nuo 1991 m. sausio 16 d., kai prasidėjo tarptautinės sankcijos Irakui. Atsitiktinai tą dieną iš Bagdado pakilo Rusijos lėktuvas su Irake buvusiais Rusijos diplomatais ir prekybos atstovais, o kitą dieną JAV karo aviacija pradėjo bombarduoti taikinius Irake.

Kalėdų proga atskridęs rusų lėktuvas atvežė ir 21 Rusijos Dumos atstovą, priklausančią nacionalistų liberalų partijai, kuriai vadovauja Vladimir Žirinovskij. Rusijos lėktuvas buvo sulaikytas Irane, kuris atsiklausė Jungtinių Tautų, ar šis skridimas nepažeidžia JT Sankcijų komiteto taisyklių. Jungtinių Tautų centras, esantis Niujorke,

atsakė, kad lėktuvas gali skristi. Jis pakilo iš Irano Kermanšaho oro uosto trumpam skrydžiui į Bagdadą ir čia buvo labai šiltai sutiktas. Spauda skelbia, kad irakiečiai tuoj paskerdė 15 avių ir vaišino savo draugus iš Maskvos "šašlyku".

Rusijos spauda daug rašo apie svetimos, užsienietiškos kultūros įtakos veržiamąsi į Rusijos gyvenimą. Amerikiečiai pradėjo "invaziją" su savo Coca Cola, Miki Mausais, o dabar ir su Kalėdiniais Seniais (Santa Claus), skundėsi Denis Kiseliiov televizijos programoje. Jis teigė: "Mums tokių senių visai nereikia. Mes turime Diedušką Moroz (Senelį Šaltį), kuris yra tikras rusas, o ne koks užsienietis, kaip Santa Claus. Maskvos parduotuvėse pilna "amerikietišku senelių", nes jie susieti su dovanų pirkimu, su bizniu. "Died Moroz" nelen-da per kaminą, nevalgo vaikų paliktų pyragaičių su pienu. Jam užtenka stikliuko "vodka".

KELIAIS SAKINIAIS

• Praėjusių metų žydų religinės šventės Hanukka pirmoji diena buvo Kalėdų išvakarėse. Ta proga buvo uždegta pirmoji iš aštuonių Menorah žvakių. Šiemet Izraelis švenčia savo valstybės įsteigimo 50 metų sukaktį. Todėl pirmosios žvakės uždegime savo šalyse dalyvavo daugiau kaip 30 pasaulio valstybių vadovų, tuo palinkėdami Izraelio valstybei saugios ateities. Britanijos premjeras Tony Blair pasakė, kad religinė šventė ši kartą simbolizuoja ir fizinę Izraelio laisvę. Prezidentas B. Clinton dalyvavo ceremonijose, kuriose šiai progai tinkamas giesmės giedojimo Vašingtono žydų mokyklos vaikai. Panašios apeigos įvyko Vatikane, Austrijoje, Australijoje.

• Pietų Korėjoje naujasis prezidentas Kim Dae-jung pirmuoju savo dekretu paskelbė amnestiją ir paleido iš kalėjimo du buvusius prezidentus, nubaustus už valdžios užgrobimą 1979 m., opozicijos veikėjų žudymą, kyšių ėmimą. Iš kalėjimų buvo paleisti ir 12 generolų, kurie savo laiku prisidėjo prie prezidentų Chun ir Roh valdžios stiprinimo. Įdomu tai, kad šią amestiją paskelbęs dabartinis prezidentas Kim Dae-jung, jiems valdant taip pat kentėjo kalėjime.

• Nigerijos diktatorius generolas Sani Abacha įsakė suimti savo padėjėją generolą

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pima klase - \$58 • Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

KNYGOS IR SUKAKTYS

Gražų knygų derlių per praėjusius metus subrandino užsienyje gyvenantys lietuviai. Pasirodė reikšmingos kolektyvinės ir atskirų autorių paruoštos mokslinės monografijos, išėjo iš spaudos jubiliejinės ir šiaip ilgesnį kūrybos kelią apvainikavusios poezijos rinktinės ir apsakymų rinkiniai, atsiminimai. Redakciją praėjusiais metais pasiekė beveik 30 knygų. Apie daugumą jų vertėtų parašyti net ne po vieną apžvalginį straipsnį.

Tačiau tai - labai sunkus uždavinys. Mokslines knygas tinkamai pristatyti skaitytojams gali tik tos pačios srities specialistai. Užsienio lietuvių laikraščių redakcijoms labai sunku juos surasti. Štai metų pradžioje gavome Zigmo Raulinaičio veikalo "Lietuvos raiteliai" ketvirtąją knygą "Karaliaus palikimas". Joje nagrinėjamas 1263-1282 metų laikotarpis - nuo Mindaugo žuvmio iki Traidenio valdymo pabaigos. Šis tarpsnis ne vienam iš mūsų yra žinomas gana paviršutiniškai. Papasakoti apie Z.Raulinaičio knygos reikšmę geriausiai gali istorikai, giliai susipažinę su Mindaugo laikų ir pomindauginio laikotarpio Lietuva. Viena aišku, kad Z.Raulinaičio veikalas nusipelnė pagarbų skaitytojų dėmesio.

Pačioje 1997-ųjų pabaigoje gavome Lietuvos krikščionybės komiteto Čikagoje išleistą itin solidų veikalą - "Krikščionybė Lietuvoje". Jos redaktorius - dar 1993 metais į amžinybę išėjęs prof. Vytautas S.Vardys. Tai gi ši knyga ilgokai laukė pasirodymo skaitytojams. Ją būtina nedelsiant išsamiai pristatyti. Jei tik atsirastų autorius, galintis tai padaryti, būtų jam labai dėkingi.

Dauguma pernai išėjusių knygų tikrai nusipelnė, kad jų pristatymas neapsiribotų keliomis eilutėmis skyrelyje "Atsiųsta paminėti". Todėl bandome ieškoti jaunų autorių - nuoširdžių knygų

bičiulių, galinčių ne tik atpažinti knygos turinį, bet ir išryškinti svarbiausias joje atvaizduotų įvykių ypatybes, asmenis bei procesus. Netrukus mūsų savaitraštyje pasirodys pasakojimas apie žymųjį operos solistą - baritoną Vladą Baltrušaitį. Nors ši knyga išleista jau seniau, bet mus ji pasiekė tik praėjusių metų viduryje. Rengiama ir prel. P. Gaidos-Gaidamavičiaus filosofinės studijos apžvalga.

Iš publicistikos knygų ypač norėtusi išskirti S. Santvaro raštų trečiąją dalį "Kasdieninė lietuvių duona". Nors ir ši knyga pažymėta 1996 metų įrašu, tačiau jos pavadinimas spaudoje sumirgėjo tik šiemet, minint poeto 95-ąsias metines. Gražiu įnašu į publicistikos aruodą tapo ir 28-asis "Naujosios vilties" rinkinys. Praėjusieji buvo gana dosnūs poezijos mylėtojams. Juos pradžiuginti stengėsi ir rečiau minimi autoriai: I.Jonaitienė, J.Šalna, R.Kisielius, J.Krištolaitytė-Daugėlienė ir kt.

Neseniai išleisti prof. Mečislovo Mackevičiaus "Atsiminimai". Metų pabaigoje pasirodė Valdo Adamkaus biografinių apmąstymų rinktinė "Likimo vardas - Lietuva". Šią knygą vertėtų perskaityti ne tik besidomintiems pastarųjų dešimtmečių įvykiais, bet ir tiems, kurie aktyviai dalyvauja politinėje veikloje, kurių rankose - Lietuvos ateitis.

Pernai minėjome žymių išeivijos kūrėjų - Vytauto Alanto, Antano Gustaičio, Balio Augino, Prano Lemberto, o taip pat iškiliausio mūsų poeto Bernardo Brazdžionio jubiliejinės sukaktis. Prie šių menininkų dar ne kartą sugrįšime. Tačiau ta pačia proga kreipiamės į visus skaitytojus, prašydami kiek galima anksčiau pranešti redakcijai apie naujas knygas, mokslininkus ir menininkus, visuomenės veikėjus, kurių sukaktis ir iškilus darbus derėtų tinkamai paminėti.

JAUNIMO CENTRO 40-METIS

Juozas Žygas

Jaunimo centras tarnauja ne vien tik Čikagos ir jos apylinkių lietuviams, bet ir visai išeivijai, nes jame sutelkta daug pagrindinių institucijų. Tai: LB-nės Pasaulio lietuvių archyvas, Pedagoginis institutas, Lituanistikos tyrimo ir studijų centras, Muzikologijos archyvas, Čiurlionio galerija ir dar daug kitų visai išeivijai svarbių institucijų. Todėl ir jo jubiliejų buvo pasistengta iškilmingiau paminėti.

Gruodžio 5 d. vakare, Čiurlionio galerijoje buvo atidaryta paroda, vaizduojanti Jaunimo centrą. Ji atvaizdavo gyvą Jaunimo centrą, visa tai, kas jame vyko ar dar tebevyksta. Seniau Jaunimo centras būdavo beveik kiekvieną dieną, o dabar nors savaitgaliais lyg dūzgiantis bičių avilys. Iš jo sklinda dainos ir vaikų juokas.

Parodą atidarė Jaunimo centro tarybos pirmininkas Vaclovas Momkus. Valdybos vicepirmininkė Marytė Utz paragino išgyti jubiliejinį JC leidinį - albumą. Jį parengė kun. Juozas Vaišnys S.J., Irena Kriaučeliūnienė, korektorius Juozas Masilionis ir redaktinis kolektyvas: Aldona Jurkūtė, Skirmantė Miglinienė, Marytė Utz (sveikiniai ir reklamos). Techninis redaktorius - Ričardas Spitrys. Leidinys iliustruotas geromis nuotraukomis, tik gaila

kad jo formatas toks, jog netilptų į jokią knygų spintą.

Gruodžio 6 d. Jaunimo centras ir tėvų jėzuitų vienuolynas buvo atviras lankytojams. Vienuolyno skaitykloje buvo paroda, atskleidžianti plačią ir šakotą jėzuitų veiklą. Jie įmynė gilią pėdą ne tik Čikagos lietuvių, bet ir visame išeivijos gyvenime. Už tai esame jiems dėkingi!

Jaunimo centras reikalingas ne tik Čikagos lietuviams, bet ir visai išeivijai bei visos Lietuvos kultūrai. Jame esančiame Lituanistikos ir studijų centre beveik beperstojo lankosi iš Lietuvos atvykusieji, rengiantieji daktaratus arba rašantieji knygas. Man pačiam teko tai pastebėti dar VI-ojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu. Pora dalyvių, atvykusių iš Lietuvos paprašė, kad juos nuvestų į Muzikologijos archyvą. Jie neturėjo daug laiko, kad galėtų archyvą nuodugnai apžiūrėti, bet išeidami pasakė, kad "tokio Vilniuje mes neturime". Tai buvo 1989 metais.

Gruodžio 7-oji - sekmadienis. Jaunimo centro 40-mečio minėjimas pradėtas 3 val. p.p. šv. Mišiomis. Koplyčioje buvo gana daug žmonių, lyg anais gerais laikais, kuomet Jaunimo centras dar buvo jaunas. Šv. Mišias aukėjo Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius kun. Gintaras Vitkus, kun. A. Paliokas SJ, kun. A. Saulaitis SJ, kun. J. Vaišnys SJ ir G. Kijauskas SJ. Giedojo solistai Margarita ir Vaclovas Momkai, vargonavo Manigirdas Motekaitis.

Po šv. Mišių visi rinkosi prie durų, vedančių į kavinę. Netoli durų esanti kolona atrodė lyg neužbaigta. Buvo

numatyta vieta paminklinėms lentoms, kurių laukta gal 30 metų. Pagaliau skautų rūpesčiu paminklinės lentos buvo pritvirtintos. Tai - padėka tėvams jėzuitams už Jaunimo centrą ir rūpestį juo.

Pašventinus lentas, visi nuėjo prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę, kur įvyko trumpos apeigos. Aukuro ugnį uždegė Vaclovas Momkus, asistuojant Irenai Kriaučeliūnienei. Jie prie paminklo padėjo vainiką. Sugiedojus "Marija, Marija", minėjimo dalyviai suėjo į vidų. Didžiojoje salėje jau laukė padengti stalai ir baras. Neskubėdami į salę rinkosi svečiai. Žmonės suvažiuoja iš įvairių priemiesčių ir tokiais atvejais atsiranda proga susitikti ir pasikalbėti.

Visiems prie stalų susėdus ir su greta esančiais susipažinus, banketą atidarė Marytė Utz. Ji padėjo tėvams jėzuitams už suteiktą pastogę. Pagerbti dalyvavę jėzuitai-kunigai: A.Saulaitis, J. Vaišnys, G.Kijauskas, A. Paliokas ir G. Vitkus. Aleksandros Likaderienės prisiminimui įteikta gėlė jos dukrai Kristinai Likanderytei. Kun. A. Saulaitis trumpai apžvelgė jėzuitų atsiradimą Lietuvoje, ir lietuvių jėzuitų įsikūrimą Amerikoje. Pirmieji jėzuitai 1569 m. atvyko į Vilnių. Į Ameriką 1931 m. pirmutinis atvyko kun J. Kidykas. Po Antrojo Pasaulinio karo atvyko didesnis skaičius lietuvių jėzuitų kunigų. A.Saulaitis pasakė: "Reikia tikėtis, kad Jaunimo centras dar ilgai gyvuos". Jis padėjo visiems, kurie juo rūpinasi ir jo labai dirba.

(Nukelta į 5 psl.)

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Oladijo Diya ir 11 kitų aukštųjų karininkų. Skelbiama, kad išaiškintas sąmokslas, kuriuo buvo siekiama užimti valdžią.

• Kalėdų dieną Kenijoje suimtas buvęs pirmasis ir ilgametis (buvęs valdžioje 27 metus) prezidentas 73 metų amžiaus Kenneth Kaunda. Nežinia, kuo jį kaltina dabartinis prezidentas Frederick Chiluba. Kalinys tuoj paskelbė bado streiką.

• Savo kalėdiniame pareiškimе "Urbi et Orbi" popiežius Jonas Paulius II išreiškė solidarumą su benamiais ir bedarbiais. Jis žadėjo aplankyti Italijos provincijas, kurias palietė rugsėjo mėnesį įvykęs žemės drebėjimas. Daug žmonių ten dar tebegyvena palapinėse.

• Kubos prezidentas Fidel Castro paskelbė Kalėdų dieną oficialia valstybine švente, ko nebuvo nuo 1969 metų. Tai padaryta, pagerbiant popiežių, kuris lankysis Kuboje sausio 21-25 dienomis.

• Meksikos Chiapas provincijoje, kur gyvena daug Zapatista sukilėlių rėmėjų, skurdų Acteal kaimą užpuolė gerai ginkluota, dar neišaiškintų vyrų grupė ir nužudė 45 žmones, tarp jų 15 vaikų. Vietiniai skundžiasi, kad užpuolikai yra valdančios politinės partijos žmonės, atsiųsti nubausti kaimiečių už tai, kad jie remia Zapatistas partizanus, kurie tose apylinkėse siautėjo 1994 m.

• JAV gyventojų statistikos biuras paskelbė, kad JAV-se pernai gyventojų skaičius padidėjo 2.4 mln. žmonių. Dabar jose gyvena 268,921,733.

• Gruodžio 21 d. Kolumbijoje kairieji sukilėliai užpuolė kalnuose įkurtą kariuomenės stovyklą ir išžudė 32 igulos narius.

• Kanados vyriausybė paskelbė, kad šiais metais bus leidžiama kariuomenėje tarnaujantiems eskimų kilmės kareiviams nešioti plaukus, supintus į vieną ar dvi kases ar palaidus, siekiančius marškinių apikaklės viršų.

• Japonijos Okinavos salos gyventojai referendumu pasisakė už tai, kad jie nebepretenduoja turėti saloje amerikiečių karinių bazių.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

LIETUVOS STAIGMENOS

"ELEGANTIŠKIAUSIA"

Elta 1997 m. gruodžio 30 d pranešė: "Sostinės klube "Muzikinis angaras" paskelbti ir apdovanoti elegantiškiausi 1997 metų Lietuvos žmonės. Jais tapo ekonomistė Elena Leontjeva ir aktorius Regimantas Adomaitis.

Ta pati ponija E. Leontjeva 1990 m. kovo mėnesį pasiuntė telegramą M. Gorbaciovui: "Gelbėkite Lietuvą nuo fanatikų, kurie nori atkurti fašistinį režimą" (A. Liekis, "LKP agonijos kronika", p. 304)

PIRMOJI IŠEIVIJOS ŽURNALISTO PREMIJA – "RESPUBLIKOS" ŽURNALISTUI

Dienraščio "Respublika" žurnalistui Ferdinandui Kauzonui už 1997 metų kūrybą paskirta žinomo išeivijos žurnalisto Vytauto Gedgaudo vardu pavadinta premija. Šios premijos fundatoriai - JAV, Klyvlende gyvenantys Stefanija ir Vytautas Gedgaudai. Jų iniciatyva Lietuvos žurnalistų sąjunga įsteigė specialų fondą, kurį gali papildyti kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo. Nuo šiol V. Gedgaudo premijos laureatą Lietuvos žurnalistų sąjunga skelbs kasmet.

85 metų žurnalistas V. Gedgaudas dar prieš Antrąjį pasaulinį karą redagavo savaitraštį "Iliustruotas pasaulis", dienraščius "Laiko žodis", "Telegramos", "Laikas". 1945-1950 metais V. Gedgaudas buvo Čikagos laikraščio "Draugas" korespondentas Paryžiuje. 1950 metais jis atvyko į Niujorką, pradėjo redaguoti laikraštį "Vienybė". Vėliau, kuriam laikui sugrįžęs į Prancūziją, kūrė dokumentinius filmus. Nuo 1959 metų V. Gedgaudas apsigyveno Klyvlende ir redagavo vieną įtakingiausių išeivijos laikraščių "Dirvą".

KAIP JIE SUTARTINAI DIRBAVOSI...

"... ar pagalvojom, kaip lengvai A. Paulausko speciai sudorotų gimtąją kalbą sunkiai sakinių rezgantį poną Adamkų..."

Kazys Saja

"Kol dar ne vėlu"

("Lietuvos aidas", gruodžio 18 d., 247 nr)

"Valdas Adamkus 20 metų draugavo su įvairiais komunistų veikėjais Lietuvoje ir Amerikoje, net su vie-

TAIKINYJE – LIETUVOS ISTORIJA

"Lietuvos aidas" praneša, kad ruošiamasi panaikinti Lietuvos istorijos institutą arba bent jau pavadinime išbraukti žodį "Lietuva". Institutą tikrino chemikai, fizikai ir pan. Siūloma įkurti universitetinį Archeologijos ir etnologijos institutą". Atsi-
statydino 4 iš 7 komisijos narių, darbą tęsė 3 ir parašė neigiamas išvadas. ("Lietuvos aidas", 1997 m. gruodžio 12 d. D. Vilimas "Taikinyje – Lietuvos istorija")

SEPTYNIOS PARTIJOS KRITIKUOJA DABARTINĖS VALDANČIOS DAUGUMOS ELGESĮ

Septynios partijos išreiškė susirūpinimą dėl demokratijos ir pilietiškumo raidos šalyje. Tai skelbia Bendras pareiškimas, kurį pasirašė Lietuvos tautininkų sąjungos, Lietuvos nacionalinės partijos "Jaunoji Lietuva", Demokratų, Politinių kalinių, Nepriklausomybės, Žaliosios partijų bei Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos vadovai. Jų nuomone, kai kurios dabartinės valdančiosios daugumos pastangos ir elgesys, siekiant ištvirtinti valdžioje, yra nedemokratiniai. Tai jai nepriklausančių atleidimas iš darbo, išskirtinių darbo sąlygų sudarymas savai partijai, visuomenės nuomonės bei iniciatyvų ignoravimas. Skiriant žmones į atsakingas pareigas, vadovaujama ne kompetencija, o partiškumu.

Spaudos konferencijoje septynių partijų pareiškimą žurnalistams pristatė Seimo narys, Demokratų partijos pirmininkas Saulius Pečeliūnas ir Lietuvos tautininkų sąjungos pirmininkas Vaidotas Antanaitis.

ninteliu lietuviu, išmestu iš JAV dėl šnipinėjimo sovietams."

Povilas Žumbakis

"Draugai! Visi prieš vieną! Valio!"

("Lietuvos aidas", gruodžio 16 d., 246 nr.)

"Idomiausia ir keisčiausia, sakė A. Ilginis, šiuo klausimu – kad tik ne V. Landsbergis! – su LDDP sutaria ir tautininkai. Tiesa, pir-

mieji palaiko A. Paulauską, o antrieji, ne, ne savo buvusį vadą R. Smetoną, kuris vienintelis tautininkas ir buvo Seime, o kažkodėl Valdą Adamkų. Ilginis sakė, jog labai stebisi, kad JAV gyvenantys tautininkai kažkodėl niekaip nesupranta, jog Lietuvoje esantys tautininkai nėra jokie prieškarinės partijos programos, tradicijų ir

etc. perėmėjai. Tiesiog nepopuliari Lietuvoje partija, kuri yra daugelis, ir labai nežinia, kas jas visas, jų atsiradimą inspiravo."

Ginas Pinigis

"Armonika" (iš rašinio, 1997 m. lapkričio 25 d. išplatinto elektroniniuose klubuose ir kt.)

"Šį rudenį prasidėjusioje

Lietuvos prezidento rinkimų kampanijoje "Dirvos" Daktarai vėl sutartinai ėmė [...] piršti Lietuvai naują "išganytoją" – Amerikos lietuvių tarsi naują Urachą ar Mindaugą III."

Ginas Pinigis

Iš "Atviro laiško Clevelando lietuviams", 1997 m. gruodžio 23 d. išplatinto elektroniniame klube ir išsiuntinėto kitais adresais

ANSAMBLIS "ŠEDUVA"

Ansamblis savo amžių skaičiuoja nuo 1977 m. Jau po metų jis buvo pakviestas į liaudies dainos festivalį televizijoje. Aukštas ansamblio įvertinimas paskatino mane, kaip jo vadovę, ir visus ansamblių dar labiau dirbti.

Pradėjau rinkti Šeduvoje ir jos apylinkėse liaudies dainas, priežodžius, patarles, atsitikimus, žaidimus, šokius. Surinkau daug tautosakos. Šiaulių "Aušros" muziejaus direktoriaus pavaduotojas Jonas Tamulis patarė man atkurti senovines šeduvietiškas vestuves, nes buvau surinkusi labai daug vestuvinių dainų. Daug darbo reikėjo įdėti, bet Šeduvoje paruošėm vieną vestuvių dalį. 1986 m., man persikėlus gyventi į Raudondvarį, ansamblis dar labiau praturtėjo naujais dainininkais ir šokėjais. Įsijungė Raudondvario, Pakalniškių, Veliakių, Pavartyčių, Kuklių kaimų žmonės. Liko ir šeduviečiai, nes Raudondvaris nuo Šeduvos yra tik 3 km.

Vestuves sutarėm daryti tokias, kad būtų kaip tikros. Jaunikis ir jo "pulkas" – iš Kurklių ir Pavartyčių, jaunoji ir jos "pulkas" iš Raudondvario ir Pakalniškių. Antroji vestuvių dalis vyksta Kurliuose ir jaunoji išvežama žirgais į kitą pusę. Jau paruošėme tris šios programos dalis: piršlybas, mergvakarį ir išleidimą į šliubą. Specialistai ją gerai įvertino. Buvom pakviesti į Vilnių, kur atstovavome Lietuvai Baltijos valstybių simpoziume vestuvių tematika.

1993 m. liepos 12-25 d. Lenkijoje vyko tarptautinis simpoziumas. Mūsų ansamblis su šeduvietiška "vestuve" atstovavo Lietuvai. Ruošti paskutines dalis mus ragina Vilniaus kultūros centras ir televizija. Reikia nufilmuoti vestuves ir palikti ateities kartoms.

Mūsų dainos įrašytos į plokštelę "Aukštaičių antologija". Su koncertinėmis programomis dalyvauname visuose respublikiniuose rengi-

niuose. Televizija įrašė daug mūsų ansamblio dainų, siūlo išleisti vaizdajuostę. Esame įrašyti į Tarptautinę liaudies meno organizaciją.

Visa tai – linksmoji dalis. Tačiau šiandien mes neturim lėšų benzinui. Neturim rūbų, neturim nei magnetofono, nei pinigų vaizdajuostėms nusipirkti. Raudondvaryje esanti mokykla duoda kartą per savaitę transportą, vairuotoją ir patalpas. Daugiau ji mums padėti negali. Benziną perkame patys. Žmonės labai sunkiai verčiasi. Taigi kiek "susiubagaujam", tiek ir turim.

Norėtume nusipirkti nors keletą dviračių, kad būtų galima važinėti po kaimus ir surinkti tautosaką, nes senieji šeduviečiai vienas po kito išeina į Amžinybę, išsinešdami su savimi prisiminimus, dainas, raudas. Graudu, bet ką gali žmogus padaryti? Daug kam šiandien ir nebeaišku,

kas ta tautosaka, kam ji reikalinga, nes iš jos ... jokio pelno nėra.

Kadangi teko man susitikti su gerbiamu Ambroze Žatkum – lietuviu iš Kalifornijos, aš pasiguodžiau jam. Kreipiuosi ir į Jus – visus tautiečius išeivijoje – ir prašau šiek tiek paremti mūsų ansamblį.

Įrašę vaizdajuostes, mes galėtume išsiųsti Jums. Gal žmonės norėtų paklausti šeduvietiško vyrų ir moterų dainų arba pamatyti senovinę šeduvietišką "vestuvę". Mano adresas: Jaunimo 9-11, Raudondvaris, Radviliškio rajonas, Lithuania. Tel.: 43531 arba 56406.

Ansamblio vadovė

Emilija Brajinskienė

Ambrozė Žatkus pranešė, kad užsisakyti vaizdajuostes galima ir Amerikoje, telefonu: (213) 461-6960

Šoka "Šeduvos" ansambliciai

V. Kliuko nuotr.

Brangūs tautiečiai,
šv. Kalėdų ir
laimingų Naujųjų Metų
linki Jums
Lietuvos Politinių kalinių
ir tremtinių Panevėžio skyrius
1997 m. gruodžio 12 d.

(Gauta gruodžio 30 d.)

JAUNIMO CENTRO 40-METIS

Lietuvių Bendruomenės Vidurio Vakarų apygardos vardu pasveikino Birutė Vinčašienė. Po to sekė Jaunimo centro tarybos pirmininko Vaclovo Momkaus padėkos žodis:

– Malonūs šių namų šeimininkai, tėvai jėzuitai, rėmėjai, bendradarbiai ir svečiai. Šiandieną švenčiame centro 40 metų sukaktį. Ar Jums atrodo, kad JC paseno? Aišku, kad ne! Gal ir geriau atrodo, kaip prieš 40 metų. Jaunimo centras buvo ir bus mūsų tautinės kultūros centras, mūsų, Čikagos lietuvių, centras. Mes prašome Aukščiausiojo palaimos, kad leistų mums ir toliau nešti lietuvišką – religinę vėliavą. Tegu mūsų trispalvė dar ilgai plėvesuoja Jaunimo centro sodelyje.

Leiskite man šia proga paminėti čia esančius Jaunimo centro rėmėjus, kurie paaukojo po 1000 dol. ir daugiau. Tai dr. Milda Budrienė ir ponija Sofija Mickevičienė, įamžinusi savo afa vyrą Gediminą, kuris mylėjo Jaunimo centrą.

ALTS pirmininko Petro Bucho žodis buvo trumpas: "Čikagos lietuvių tautinių namų direktorių taryba, įvertindama Jaunimo centro veiklą, paskyrė 1000 dolerių". Lietuvių fondo vardu kalbėjo dr. A.Razma. Pasveikinę visus rėmėjus ir vadovybę, jis LF vardu įteikė 5,000 dol. čekį.

Sveikinimams pasibaigus, V. Momkus pakvietė kalbėti pirmąją Jaunimo centro valdybos pirmininkę Ireną Kriaučeliūnienę. Ji apžvelgė Jaunimo centro nueitą kelią. Čia pacituosiu tik jos kalbos pagrindines mintis:

"Pasiekę skirtingus, mus net bauginančius Amerikos krantus, nepažįstamo gyvenimo aplinkoje instinktyviai glaudėmės krūvon, bijodami prarasti atsineštą turtą – lietuviybės idėją. Supratome, jog ištirpsime verdančioje žmonių jūroje, jei neišsaugosime kalbos, tautos tradicijų, jei nepajėgsime suburti jaunimo

(Atkelta iš 3 psl.)

į organizacijas ir lietuviškas mokyklas. [...] Noras atitrūkti nuo savo paties kamieno yra tapatybės praradimas. Vienas pagrindinių Jaunimo centro veiklos tikslų – išlaikyti tautinės ir etninės priklausomybės ryšį, meilę savo tautai, jos kalbai bei papročiams ir ryžtą kovoti dėl tautos gerovės.

Prieš 40 metų naujųjų ateivių reikalams, jų kultūrinei veiklai nebuvo vietos, nors ir užteko lietuviškų pastatų Čikagoje. Anuomet susidarė užtvankos ir naujieji ateiviai nebuvo jau įsikūrusių lietuvių suprasti. Mus skyrė politinės pažiūros, nes kai kurie žiūrėjo į mus pro raudonus akinius. Išsilavinimo skirtumas ir žargoniška jų kalba irgi didino plyšį.

Tėvai jėzuitai puoselėjo sumanymą: pastatyti namus, kuriuose telktųsi lietuviška veikla, kur galėtų rinktis, mokytis, posėdžiauti visi lietuviai. Jais naudotųsi viso pasaulio lietuviai, besilankantys Čikagoje. Netrukus jėzuitai pradėjo namų statybą su baimė ir rizika – nebuvo pinigų. Įpusėjusi statyba dėl lėšų stokos buvo sustabdyta, kol viena senutė žemaitė, iš rytinio pakraščio, supratusi centro reikalingumą, parėmė jį 110 tūkstančių dolerių auka, kol nuoširdūs mecenatai ir talkininkai prisidėjo prie bendro darbo ir sulipdė šiuos rūmus, Juos 1959 m. lapkričio 16 d. įregistravo Illinois valstijos sostinėje Springfielde, kaip pelno nesiekiančią organizaciją "Lithuanian Youth Center Fund, Inc." – Jaunimo centro vardu.

Netrukus centre įsikuriančių organizacijų skaičius augo, mokyklos didėjo, gyvenimas centre virė: koridoriai skambėjo juoku, muzika klasėse ir salėse. Gyvenk ir džiaukis, stebėdamas jaunatvišką energiją. Pradėjo trūkti patalpų klasėms. Centro pastatas praplėstas nauju priestatu, kuriame prisiglaudė

Čiurlionio galerija, pedagoginis institutas, muziejai, archyvai ir t.t.

Prieš 18 metų lietuviai jėzuitai pajuto, jog jie, kaip ir kitos vienuolijos, prieauglio nesitiki sulaukti. Tad atėjo laikas pagalvoti, kaip tą didį lietuviybės centrą palikti savųjų rankose. Iš praeities reikėjo pereiti į ateitį. Po pusantų metų rengiamų planų 1980 m. liepos 1 d. jie perleido Čikagos visuomenės lietuvių atstovams administruoti Jaunimo centrą už simbolinę metinę nuomą – 10 dol. Tėvui A. Saulaičiui palaiminus, teko man pačiai sudaryti valdybą. Su malonumu vadovavau 5 metus su darbščios, beveik nepasikeitusios valdybos pagalba, su JC tarybos pirmininko prof. J.Račkausko parama. Suskaičiavau, kad apie 200 talkininkų tyliai, iš idėjos atiduodavo savo laisvalaikį bendram labui. Prie JC garsinimo ir finansų telkimo daug prisidėjo spaudos ir radijo talka."

Po visų sveikinimų ir kalbų buvo ir meninė dalis. Lietuvos Vyčių tautinių šokių grupė, vadovaujama Frank Zapolio, pašoko tautinius šokius: "Kepurinę", "Grandinėlę", "Rolanderį" ir "Malūnėlį" (naują atmainą, pritaikytą mažesnei scenai). Šoko gerai, vikriai. Buvo malonu matyti tiek daug jaunų veidų. O pati maloniausia dalis buvo Jaunimo centro vaikų choras. Jame dalyvavo 19 vaikučių, iš kurių tik 3 – berniukai. Tai yra gana natūralu, nes tokio amžiaus berniukus labai sunku įtraukti. Choras padainavo "Saulėlę", "Rudenėlį", "Baravyką" (su jaunute soliste Rūtele), "Man nereikia keturių, man užtenka dviejų", "Šypsenėlę", "Pasakėlę", "Kalėdas" ir "Šventų Kalėdų". Choro vadovė – Dalia Gedvilienė. Vaikučių chorą Jaunimo centro scenoje jau senokai matėme ir girdėjome. Tai paliko gerą įspūdį. Kol yra tiek šokančio ir dainuojančio jaunimo, tai norisi tikėti, kad ir Jaunimo centras ilgai gyvuos.

minti įstatymiškai, bet dažnai turi didžiulį poveikį. Taigi, jeigu valstybės ir piliečių santykiai yra griežtai reglamentuoti įstatymais, tai individų prigimtiniai santykiai su tauta yra tik moraliniai. Tautiškumas oficialiai yra neginamas bei lengvai pažeidžiamas, bet dvasiniu požiūriu jis priklauso žymiai aukštesnei vertybių skalei negu pilietiskumas. Gal dėl to ir kandidatų į Prezidentus, kuriems pirmiausia rūpi piliečių balsai bei visa tai, ką galima įstatymiškai sunorminti, o tautiniai, doroviniai ir kiti dvasiniai reikalai rinkiminėse programose menkai atsispindi arba ir visiškai pamirštami.

Suprantama, kad valstybės saugumas, gera jos vidaus tvarka, sumani užsienio politika, gyvybinga ekonomika ir nepriekaištingas gyventojų socialinis aprūpinimas yra būtinos sąlygos valstybės gyvavimui, bet dar nesuteikia pilnų garantijų tautai išlikti. Tik nuolatinis materialinių bei dvasinių valstybės pagrindų derinimas gali garantuoti ne tik fizinį, bet ir tautinį individo išlikimą.

Pažiūrėkime, kokį dėmesį skiria ir kokius kelius dvasiniam valstybės kūrimui savo rinkiminėse programose siūlė kandidatai į aukščiausią Lietuvos valstybės postą.

Kandidatų į Respublikos Prezidentus tautinės nuostatos

Dr. Kazys Bobelis rinkiminės programos "Demokratija - teisė būti žmogumi" II skyriaus "Visuomenė" 5-oje dalyje rašė, kad tautos tradicijos turi būti nuosekliai diegiamos jaunajai kartai, kad kultūra, mokslas ir švietimas yra laisvi nuo politinės konjunktūros ir turi būti atitinkamai finansuojami. IV skyriaus "Ūkis" 12-osios dalies pabaigoje randame, kad ekonominės politikos tikslas yra apsišvietusi ir išsimokslinusi tauta, laisvas ir atsakingas žmogus. Tai rodo, kad kandidatas supranta tautinių vertybių išsaugojimo svarbą. Tačiau V skyriaus "Užsienio politika" 3-oje dalyje minint, kad narystės Europos Sąjungoje ir NATO turi būti siekiama, nepažeidžiant Lietuvos ekonominių, socialinių,

teisinių, politinių interesų, derėtų įvertinti būtinumą saugoti ir dvasines tautos vertybes.

Nežinau ar tikrai nėra, ar tik man nepasisėkė surasti Vytenio Andriukaičio atskiros rinkiminės programos. Lankstinuke "Jūs už mane, aš už jus!", ragindamas puoselėti dvasines vertybes, rūpintis visuomenės švietimu bei ugdymu, pilietinių iniciatyvų įgyvendinimu, kandidatas vis tik tautos interesus sutapatina vien su ekonomine nuostata. Jis nurodo, kad pramonė ir verslai sukelstės tik tada, kai visa mokesčių sistema dirbs šiems ilgalaikiams tautos tikslams: darbo vietoms, gamybos ir paslaugų rinkos plėtimui, investicijoms, eksporto skatinimui.

Lietuvių tautininkų sąjunga džiaugiasi, kad socialdemokratai parėmė ir gražiai pratęsė lietuviškos rinkos bei lietuviškų prekių gynimą. Todėl, pritardami kandidato iškeltam šūkiui "Rinkis prekę lietuvišką!", linkime nepamiršti ir kitų tautinių vertybių.

Prof. Vytautas Landsbergis, rinkiminės programos pradžioje pasisakęs už tautų santarvę ir žmonių lygiatėsiškumą, toliau kalbėdamas apie Lietuvos gyventojų vidinę organizacinę struktūrą, remiasi tik visuomenės sąvoka. Pasisakydamas už tautų santarvę ir žmonių lygiatėsiškumą bei pripažindamas, kad reikia gelbėti iš dvasinės mirties, vėliau kalba apie abstrakčią visuomenę, ją vadinamas atvira, daugialype, struktūrizuota ir pan. Programoje niekur neteko sutikti tautiškumo ir tautos vaidmens įvertinimo, visuomenei gelbstintis iš dvasinės mirties. Belieka apgailestauti, kad šioje programoje Lietuvos valstybė, jos ekonomika ir ateitis yra atskirta nuo istorinių ir etninių šaknų - lietuviškojo tautinio prado, visuomenės idėjinio pagrindo.

Rimantas Smetona beveik visuose programos skyriuose Lietuvos valstybę ir jos ateitį sieja su tauta, jos likimu, išsaugojimo sąlygomis. Net skyriuje "Nacionalinis saugumas" R. Smetona nurodo: saugoti ir stiprinti palankiausias tautos vystymosi sąlygas.

(Pabaiga – kitame numeryje)

TAUTOS ATEITIS IR VIETA KANDIDATŲ PROGRAMOSE

(Atkelta iš 1 psl.)

tauta laikė prigimtine bendruomenę, susietą bendra kilme, bendru gyvenimo būdu (tradicijomis), bendru istoriniu likimu. Tai pakankamai aiškus nusakymas, bet gal šiek tiek per siauras šioms dienoms, kai daugelis tautų, peržengusios formavimosi ir brendimo fazes, dabar pergyvena intensyvių maišymąsi bei kitus išbandymus. Tautos, suteikusios galią iškilti ir įsi-

galėti kai kurioms valstybėms, vis dažniau tampa tų pačių valstybių įkaitais, kuriose valstybės interesų labui bandoma sulydyti pačias tautas. Tačiau bandymas dirbtinai sulieti tautas yra toks pat beprasmis, tarsi lydytum metalą su akmeniu. Tai tik parodo, kad kiekvienos tautos organizmas, nors ir turėdamas daug pažeidžiamų vietų, vis

dėlto yra nepaprastai gyvybingas ir nuolatos sugeba atsinaujinti. Dėl to turime gražių vilčių, kad tautiškumo idėjoms yra lemta daug ilgiau gyvuoti, negu kartais įrodinėjama.

Prof. Romualdas Grigas knygoje "Tautos likimas" (Vilnius, 1995) ypač pabrėžia individų psichologinės jungties svarbą, moralinius santykius, kurie nors ir nėra įrė-

Kad žiema nebūtų tokia ilga ir nuobodi, tai JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba rengia koncertą. Jis įvyks 1998 m. sausio 11 d., sekmadienį, 12:30 val. p.p. Pasaulio Lietuvių centre, Lemonte, meno galerijoje. Programą atliks solistė Praurimė Ragienė, smuikininkė Linda Valeckytė ir muzikas Alvydas Vasaitis. Visus kviečiame atvykti. Bilietus įsigysite prie įėjimo.

LB Kultūros taryba

Praneša E. Šulaitis:

(Pabaiga)

Profesorius, buvęs Vytauto Didžiojo universiteto rektorius Algirdas Avižienis – pasižymėjęs stalo tenisininkas. Geras tenisininkas buvo ir LR Generalinis garbės konsulas Vaclovas Kleiza.

LIETUVIŲ KALĖDINĖ PROGRAMA MOKSLO IR PRAMONĖS MUZIEJUJE

Jau nuo 1963 metų Lietuvos Vyčių tautinių šokių grupė, vadovaujama Frank Zapolio, atlieka programą tradicinėje kalėdinėje šventėje Mokslo ir Pramonės muziejuje – prie Mičigano ežero, Čikagos pietrytinėje dalyje. Šiemet lietuviams atiteko gruodžio 7-sios popietė. Šalia L. Vyčių šokėjų čia dar pasirodė gana didelis būrys kitų talkininkų: Dalios Gedvilienės vadovaujamas vaikų choras, kanklininkė Daiva Kimtytė ir akordeonistas Rigandas Klimavičius.

Lietuvių programos dalį pradėjo Dalios Gedvilienės vaikų (daugumoje mažamečių mergaičių) choras, sudarytas iš lit. mokyklos mokinių. Vaikučiai dainavo vieni arba lydimi mokytojos, kuri akomponuodavo jiems elektriniais vargonėliais. Solo dainavo pati vadovė D. Gedvilienė su dukra Agne.

Po trumpos pertraukos į estradą išėjo gausus L. Vyčių tautinių šokių grupės šokėjų

būrys. Matėme ne tik šokius, bet ir trumpą lietuvišką Kūčių inscenizaciją. Šokėjai pasikeisdami angliškai pasakojo Kūčių tradicijas, kad jas galėtų suprasti ir nelietuviai žiūrovai. Šokius ir pasakojimus keitė jau minėti muzikantai – Dalia Kimtytė ir Rigandas Klimavičius.

Žinoma, kokios šventės be Kalėdų senelio, kuris programiniame lapelyje buvo vadinamas "Grandfather Christmas". Jis čia irgi pasirodė, na ir vaikus apdovanojo. Po programos kalbėjo pats vadovas F. Zapolis. Jis įteikė gėlių L. Tautkuvienei, L. Ringienei, S. Pacek ir J. Sidrienei.

ŽYMUS SVEČIAS

Šaulių namuose įvyko metinis Šakiečių klubo susi-

rinkimas, kuriame paminėjo jo veiklos 60-metį. Perrinkta klubo valdyba, perskaityti pranešimai apie jo veiklą, paskirstytos aukos radijo valandėlėmis ir organizacijoms.

Tarp šio susirinkimo svečių buvo iš Šakių neseniai į Čikagą pasisvečiuoti atvykęs lakūnas Antanas Unikauskas. Svečias papasakojo apie save ir savo darbus. Jis yra lakūnas, dirbantis Valenčiunų (tarp Šakių ir Jurbarko) oro uosto klube instruktoriumi. Jis supažindina jaunimą su aviacija. Antanas sako, kad iš tų jaunųjų gal tik vienas kitas taps lakūnu, bet jam svarbiausia – sudominti jaunimą, atitraukti jį nuo gatvės įtakos.

A. Unikauskas pažymėjo, kad klubas turi tik seną ir ne-

Svečias iš Zanavykų krašto – lakūnas A. Unikauskas su žurnalistu Edvardu Šulaičiu

labai betinkantį lėktuvėlį. Norėtų nusipirkti naujesnį, bet trūksta pinigų. Čikagoje jis stengiasi tautiečius supažindinti su savo užmojumi ir tikisi, jog lietuviai jam padės. Jis parodė ištraukas iš vietinių laikraščių – "Sodžiaus" ir "Sūduvos krašto", kuriuose gražiais žodžiais atsiliepiama apie jo sumanymą bei darbus. Atrodo, kad tėvynėje jo veiklai daug kas pritaria, bet svarbiausia kliūtis – lėšos.

Norėčiau dar paminėti, jog po Šakiečių klubo susirinkimo sukaktuvinį tortą pjovė naujoji klubo valdybos sekretorė Jean Baniene ir jos vyras Albinas. Jie šventė 45-ją vedybinio gyvenimo sukaktį.

ČIKAGOJE SUKURTAS FILMAS APIE ARVYDĄ SABONĮ

Per Čikagoje veikiančia lietuvių televizijos programą (ji būna šeštadieniais iš ryto ir trunka valandą laiko) buvo parodytos čia pagamintos filmo "Sabas" ištraukos. Čikagos ir apylinkių lietuviai rugsėjo 28 ir spalio 4 dienomis matė 45 minutes iš 95 minu-

tes užtrukančio filmo apie mūsų žymiojo krepšininko gyvenimą bei jo pasiekimus krepšinio aikštelėje.

Šio filmo kūrėjas – Vytautas V. Landsbergis buvo atvykęs į Čikagą ir čia kartu su Amerikos Lietuvių TV vedėju Arvydu Reneckiu bent pora savaitę darbavosi, kol užbaigė šį filmą. A. Reneckis anksčiau yra dirbęs Lietuvos kino studijoje. Filmą kūrė

išlaidas iš dalies finansuoja Lietuvos valdžia, o medžiagomis aprūpina Lietuvos TV.

A. Reneckis, kuris yra vienas iš šio filmo operatorių, dar pavasarį lankėsi Portlande. A. Sabonį jis yra filmavęs ir Čikagoje, kuomet šis čia viešėjo. Dalis medžiagos paimta iš Lietuvos archyvų. Naudotasi ir JAV televizijos vaizdais iš A. Sabonio pasirodymų, žaidžiant NBA lygoje.

DĖKINGI UŽ RŪPESTĮ

(Tęsinys. Pradžia – 50 nr.)

"KAIP TU GYVAS LIKAI, DURTUVU PERSMEIGTAS ŽODI?"

(Justinas Marcinkevičius)

Edmundas Krivickis
12 kl. mokinys

Lietuvos žemė aplaistytą narsiausių karių krauju, nes niekada netrūko priešų. Niekada netrūko darbščiausių ūkininkų prakaito, nes visada buvome prie žemės. Kiek stebuklų randa žmonės mūsų Lietuvoje: Kryžių kalnas, Katedra, Gedimino pilis, senos aukštaičių ir dzūkų dainos.

Kodėl esame tokie "stebuklingi"? Neieškokime atsakymo kažkur "aukštojoje filosofijoje", nes jis yra čia pat – mumyse, mūsų tautos dvasioje, mūsų senojoje kalboje, kuri liko gyva, iškentėjusi nenusakomas kančias.

Viskas prasidėjo prieš 450 metų, kai Martynas Mažvydas išleido į pasaulį pirmąją lietuvišką knygą. "Broliai, seserys, imkit mane ir skaitykit" – prabilo knyga žodžiais, skirtais visiems lietuviams. Nuo to laiko Lietuvoje prasidėjo nauja epocha – knygos amžius. Mažvydo mintys pasiekia mūsų laikus iš amžių glūdumos. Iki šiol jos įkvėpia žmones mylėti savo kalbą.

Laikas bėgo. Visokių negandų patyrė Tėvynė. Bene pats skaudžiausias buvo XIX amžiaus antrosios pusės laikotarpis, kai caro batų minde knygą ir žodį gimtąjį užgynė. Tada vėrpiančios motinos, pasisodinusių šalia vaikelių, mokė pažinti savas raides, sudėti skambų gimtąjį žodį. Taip buvo išsaugota protėvių kalba, taip buvo perduota iš kartos į kartą meilė savo žodžiui, tėviškei, Tėvynėi.

Po šviesių Nepriklausomybės metų ateina keturiasdešimtieji. Kyla daugybė pavojų ne tik žmogui, bet ir kalbai. Plūsta į Lietuvą okupantai – kitakalbiai. Kas bus su mūsų kalba? Ar ji mirs, ar sugebės dar kartą įrodyti, jog yra nemirtinga? Ji įrodė, kad niekas negali jos sunaikinti.

Ji įrodė, kad gali kalbėti, išskausmo ir pažeminimo sukdusi dantis. Man tai yra didžiausias stebuklas. Aš žaviuosi Tavo žmonėmis, kurie sugebėjo ne tik išlaikyti mūsų kalbą, bet ir puoselėti, turtinti ir gražinti ją.

Kai mąstau apie kalbą, suprantu, jog ji yra gyvas organizmas. Ji – kaip seselė, gyvena tarp mūsų, yra mylima. Ji – kaip vyras, skina sau kelią per sunkumus, sugeba išlikti pačiose sunkiausiose situacijose. Ji – kaip moteris, moko mus gerumo, yra švelni ir graži. Ji – kaip mažas kūdikis, tyra, gležna, reikalinga stipresniųjų pagalbos. Ačiū Dievui, kad atsirasdavo tokių žmonių, kaip M. Mažvydas, K. Donelaitis, A. Baranauskas, Maironis, B. Brazdžionis, kurie globojo ir mylėjo kalbą lyg savo motiną. Su kokia meile ir šiluma apie kalbą šneka K. Bradūnas eilėraštyje "Raidės gimimas":

*Tada ją paėmiau,
Kaip motinos vardą
Nuo šalto*

*paminklinio akmenio,
Ir įdėjau amžinai
Gyvon, karšton širdin.*

Kiekvienas mūsų kalbos žodis gali papasakoti seną Lietuvos krašto istoriją. Bet ne kiekvienas žmogus gali išgirsti tą pasakojimą. Reikia pamilti raidę, žodį, sakinį. Mes nuo savo kalbos esame neatskiriama. Kartu su gimtuoju žodžiu išgyvenome trėmimų ir okupacijų skausmus, kartu išdainavome išsilaisvinimo džiaugsmą. Daug kartų durtuvu persmeigtas žodis išliko gyvas ir gyvens per amžius. Kol gyva kalba, gyva ir tauta.

SVARBIAUSIA–ĮVEIKTI SAVE

Lina Nedzveckaja,
11 kl. moksleivė

Kiekvienas žmogus – individualybė. Kiekvieno kitoks požiūris į gyvenimą, į savo ydas ir silpnybes. Kiekvienas turi savo likimą, savo kelią, bet visi žino, kad norint

(Nukelta į 7 psl.)

Dalios Gedvilienės parengti jaunieji dainininkai kalėdinėje programoje

E. Šulaičio nuotr.

Kanklininkė Daiva Kimtytė Mokslo ir pramonės muziejuje Čikagoje, kalėdinėje programoje

E. Šulaičio nuotr.

Konkurso dalyvių rašiniai

(Atkelta iš 6 psl.)

ką nos pasiekti, turi labai daug dirbti, įveikti save.

Viskas prasideda nuo tinginystės. Tikrai žinau, nes jau kiek kartų buvau svečiuose pas šią "žilą senelę". Kaip gera ir patogiu pas ją! Niekad nesinori jos palikti. O, apie tokių gyvenimą galima tik svajoti... Bet pasekmės visada būna labai liūdnos. Todėl vieną kartą nusprendžiau, kad pirmiausia visus reikalingus darbus padirbsiu, o paskui išsėsiuos. Ir kažkodėl taip darydama nepavargstu. Žinau, kad visa, ką į galvą įsidėsiu, man prilausys. Ką dabar išmoksiu, vėliau nereikės... Nebelieka laiko galvoti apie senelę, kepančią saldžias svajones. O ji budri, visą laiką stovi šalia ir laukia, kol suklups.

Tinginytė – ne vienintelė blogybė, kurios būtinai reikia atsikratyti. Ne viskas žmogui duota iš prigimties. Juk ne visiems vienodai sekasi mokslai. Žinoma, profesoriais gali būti ne visi, bet net ir rašyti, šiaip sau sėdėdamas po medžiu, neišmoksi. Visur reikia milžiniškų pastangų, kasdieninio triūso ir noro.

Nežinodamas, ką nori pasiekti gyvenime, koks tavo gyvenimo tikslas, nežinosi, ką reikia įveikti. Būtent todėl labai dažnai jauni žmonės pasiduoda įvairioms pagundoms. Nusigeria, nusirūko, vartoja narkotikus, paleistuvauja. Jie nesupranta, kad tai blogai. Negalvoja, kaip iš to reikės išsikapstyti. Blogiausia, kad ne visi laiku spėja suprasti, padarę klaidą. Ir kol dar nevēlu, kapstosi paslysdami ir vėl keldamiesi. Retai keldamiesi. O kaip gerai jautiesi, kai ilgai spaudžiamas nepasiduoti. Žinai, kad laimėjai. Viską gali padaryti. Toks jausmas iškelia žmogų savo paties akyse, ir tai yra labai svarbu.

Kiekvienas žmogus turi ydų, charakterio trūkumų. Kaip juos įveikti? Ar tai apskritai įmanoma? Dažnai apie tai galvoju. Noriu atsikratyti nekantrumo, per didelio išdidumo. Stengiuosi nesipykti, ramiai į viską žiūrėti, bet kartais taip pavargstu nuo savęs, o dingti nėra kur. Lieku ta pati, visada ta pati.

Aš bijau ateities. Aplinkui matau tik nepatenkintus žmones. Žinau, kad tapsiu suaugusia, bet nenoriu būti nepatenkinta. Įsivaizduoju save, dirbančią mėgstamą darbą, bet ir tai man sukelia baimę. Juk reikės dienų dienas, metų metus dirbti tą patį. Ar pajėgsiu? Šitą baimę man sunkiausia įveikti.

Žinau, kad dirbu daug.

Bet ar pakankamai, kad sukurčiau savo ateitį? Ar radau save? Svarbiausia – įveikti save bet kokioje situacijoje. Nes savęs įveikimas – tai savęs atradimas. O neradęs savęs, negalėsi gyventi.

POETAS, SUŽADINĖS MEILĘ TĖVYNEI

*Alina Ursakė,
7 kl. moksleivė*

Man buvo tik ketveri metai, kai supratau, ką reiškia išsiskirti su Tėvyne... Buvau keturiolikos, kai grįžau į Tėvynę. Dešimt vaikystės metų Moldovoje praėjo, kupini ilgesio ir meilės Lietuvai. O mokiausi meilės iš Maironio – lietuvių, kuris pakerėjo mane savo eilėmis. Aš supratau, ką reiškia būti lietuve.

Buvau septynerių metų ir, atrodo, mažai ką turėjau suprasti. Bet tada, nors ir buvau maža, supratau labai daug, gal net daugiau, negu kai kurie vyresnio amžiaus žmonės.

Buvo vėlus rudens vakaras, lauke lijo. Mama paklausė, ar norėčiau, kad ji ką nors paskaitytų. Žinoma, aš sutikau. Labiau už viską mėgdavau tuos vakarus, kai mama skaitydavo lietuviškas pasakas iš gražių, spalvotų knygelių. Bet dabar buvo kas kita. Nustebau pamačiusi jos rankose seną, dar nematytą knygą. Paklausiau, kas tai ir ar bus įdomu. "Ši knyga labai brangi, brangesnė net už pasakas. Kada nors tu tai suprasi", – tarė mama. Ji atvertė pirmuosius puslapius ir perskaitė:

"Ten, kur Nemunas banguoja
Tarp kalnų, laukų,
Broliai vargdieniai dejuoja
Nuo senų laikų..."

Tai buvo Maironio eilės.

Bėgo metai. Išmokau atmintinai daug jo eilėraščių. Skambėjo lūpose ir "Graži, tu mano brangi tėvyne" ir "Už Raseinių. ant Dubysos...", "Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka, ten mūsų tėvynė, graži Lietuva..."

Gimtinę įsivaizdavau tokią, kokią ją matydavau, skaitydama Maironio eiles. Matydavau seną močiutę, kuri "... užlingavo raudomis mane, į krūtinę skausmą savo liejo nežinia...", didelį lietuvišką mišką ir verkiantį lietuvių jame, senas pilis "ant kalnų aukštai", didvyrių apleistus kapus, banguojantį Nemuną, žaliuojančias pievas ir kalnus. Poeto eilės leisdavo pajusti mielą širdžiai lietuvišką pavasarį, ramius, tylius vakarus, ankstyvą, gražų rytą.

Supratau, kad Lietuva mano širdžiai gražiausia:

"Graži tu, mano brangi tėvyne,
Šalis, kur miega kapuos didvyriai!
Neveltui bočiai tave taip gynė,
Neveltui dainiai plačiai išgyrė!"

Mintyse apdainuodavau Lietuvą kartu su Maironiu. Kartais net atrodė, kad pažįstu jį labai seniai, kad man yra žinomas kiekvienas jo širdies kampelis. Šis poetas tapo man labai artimas: atrodė, kad jo eilėraščiai atspindėjo visus mano jausmus, visą mano sielos gyvenimą.

Maironis atskleidė gilų ir skausmingą jausmą – meilę tėvynei. Jo eilės magiškai veikė mane ir ugdė mano taurius jausmus, skatino siekti skaidraus ir šviesaus gyvenimo. Dažnai, važiuodama traukiniu į Lietuvą, girdėdavau ausyse skambant Jo eilių žodžius ir širdyje pasidarydavo gera ir ramu. Jaučiausi laiminga, kad nepraradau širdyje gyvenančios meilės tėviškei. Už tai buvau dėkinga Maironiui.

Supratau ir mamos žodžius, pasakytus kadaise, supratau, kad Maironio eilės yra labai brangios, neįkainojamos. Supratau, kad gyvenimas be tėvynės neturi jokios prasmės, yra šaltas ir slegiantis. Su pasididžiavimu galiu dabar tarti: "Aš myliu savo tėvynę. Myliu taip, kaip mylėjo Maironis..."

Žvelgiu pro langą. Lyja. Toks pat vakaras, kaip prieš dešimt metų... Tik nėra mamos ir jos balso. Bet rankose atversta sena Maironio knyga. O lauke šlama uosis. Gražus, aukštas ir senas, pažįstamas man iš atversto Maironio eilių puslapio:

"Amžiaus ilgus metus
Augo uosis gražus,
Ir augo, ir lapais žaliavo;
Tarp beržų, drebulių
Viršūnės jis nelenkė savo..."

Žiūriu į jį ir mąstau: kaip gera gyventi savo mylimoj tėviškėj, Lietuvoj. Kaip gera, kad šalia yra lietuvių poezijos ažuolo – Maironio eilės, mano paguoda ir meilė... Kaip gera, kad už lango tyliai šlama lietuviškas uosis...

"LIETUVOS AIDAS"

Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130 pušei metų – \$ 70 JAV.

Prenumeratą priima:
Bronius Juodelis, 239
Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. (630) 986-1613

KGB LIETUVOJE

Arvydas Anušauskas

(Tęsinys. Pradžia – 42 nr.)

Šis KGB karininkas tuo pat metu buvo viešbučio direktorius Ričardas Vaigauskas. Visas pokalbis buvo įrašinėjamas nuo pradžio iki galo. Pokalbio metu J. Kojelis pasakojo apie savo šeimą, bet pasisakęs kaip Lietuvos nepriklausomybės šalininkas ir savo kelionės įspūdžių nepasakojo. Tai ko KGB neišgavo šio taip vadinamo "legenduoto" (kuomet slepiami bet kokie ryšiai su sovietiniu saugumu ir prisidengiama kokia nors "legenda" – esąs viešbučio darbuotojas, kokio nors instituto mokslinis bendradarbis, milicijos ar vizų skyriaus darbuotojas ir pan.) pokalbio metu, tai buvo padaryta išvakarėse, slaptos kratos metu išrausius J. Kojelio asmeninius daiktus. 1986 m. birželio 11 d. KGB darbuotojai Ruginis, Kubilius, Usačov ir Ševcov tarp J. Kojelio daiktų rado ir perfotografavo rankraštį "Edvardas Trumpa. Prisiminimai apie mokslą, darbą ir jaunystę." Vilniuje gyvenęs rankraščio autorius buvo nedelsiant nustatytas. Be to kasmet buvo pagaminama (iš esmės klastojama) ir išduodama tūkstančiai priedangos dokumentų, sukuriama naujos, sąlyginai egzistuojančios organizacijos. Ypač šioje srityje pasidarbavo KGB darbuotojas Aleksiej Borisov. Ir šimtai KGB darbuotojų su "priedangos" dokumentais veikdavo kaip Vidaus reikalų ministerijos, įvairių žinybų ir organizacijų darbuotojai.

Iškabų keltimas

Atėjus 1988 metams, su disidentais ir lietuvių patriotiniais įsitikinimais kovojusi 5-oji tarnyba buvo įvairiais būdais slepiama nuo visuomenės akių, keičiant pavadinimus. Ji vadinta ir "Z", ir "OP" tarnyba. Bet iki pat KGB likvidavimo 1991 m. rugpjūčio mėn., šios tarnybos, kaip ir visos KGB, funkcijos išliko nepakitusios – po bet kokių pavadinimo keitimu tuo laikotarpiu svarbiausia buvo kovoti su Lietuvos nepriklausomybės šalininkais. KGB pirmininkui E. Eismuntui, vadovavusiam komitetui 1987-1990 metais, nepavykus sutabdyti lietuvių judėjimo link nepriklausomybės paskelbimo, teko užleisti vietą iš Maskvos atsiųstam R. Marcinkui.

Lietuvoje jau iro KGB. Vieni darbuotojai turėjo apšviesti savo tiesioginį darbą KGB, siekdami ne tik kurti

naujoms sąlygoms pritaikytas priedangos organizacijas (dažniausiai kooperatyvus, UAB-us ir pan. "firmas"), bet ir savo kontaktų dėka imdamosi pelningo verslo. Dar kiti, kaip 30 lietuvių karininkų paskelbė, oficialiai pasitraukę iš KGB po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. O kai 1991 m. sausio mėn. žlugo KGB režisuotų įvykių scenarijus, daug nelietuvių karininkų buvo pervedama darbui į Rusiją. Nuo 1991 m. sausio mėn. S. Caplino vadovaujamas KGB tebeveikė, nors ir ne tokiu mastu, kaip anksčiau. Aktyviausiai dirbo V. Karinausko vadovaujamas 1-as skyrius ir "OP" tarnyba. Per metus vien 1-asis skyrius agentams, kurie turėjo gauti politinę, karinę-strateginę, ekonominę ir mokslinę-techninę informaciją užsienyje, atlyginimams išleisdavo 33-44 tūks. rublių ir tūkstančius dolerių. Visas KGB 1991 metais per 9 mėnesius turėjo beveik 2 mlrd. rublių "ypatingų išlaidų", iš kurių 270 tūks. rublių teko agentūrai ir 185 tūks. rublių konspiraciniams butams išlaikyti. Tiesa, kaimiškieji rajoniniai skyriai naudodavosi nedidelėmis lėšomis "ypatingoms išlaidoms" – po 80-600 rub. kas mėnesį, iš kurių 30-500 rub. tekdavo agentų, o likusieji – konspiraciniams butams išlaikyti. Būta ir išimčių. 1991 m. Šalčininkų rajone agentūrai neskirta jokių lėšų ir tik 30 rub. kas mėnesį buvo mokama už konspiracinį butą. Bet žinant tuometines realijas ir "autonomistines" tendencijas, tai neturėtų stebinti.

Iš žinomiausių to meto akcijų, be abejo, buvo "Kliugerio" – Algio Klimaičio ir jo "Litcommerz GmbH" aferą, "autonominkų" judėjimo kūrimas ir skatinimas (apie tai galima pasiskaityti dokumentų rinkinyje "Iš Naujajaus Lietuvos istorijos").

Pavojingas palikimas

KGB visa savo veikla – nuo slaptos informacijos rinkimo, netiesioginio parankių politikų bei organizacijų rėmimo, nuoseklių Lietuvos nepriklausomybės šalininkų šmeižimo ir skaldymo iki Lietuvai nepalankios ar klaidinančios informacijos skleidimo tarptautinėse organizacijose ir Vakarų šalyse – mėgino atitolinti atkurtos Lietuvos valstybės tarptautinį pripažinimą ir taip išsaugoti Sovietų Sąjungos teritorinį vientisumą.

PASIVAİKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoco avantiūra

Jonas Dunduras

14

Susitvarkiau nuomos reikalus su Gran Cacao Nelsonu, susikrovėm du jo prikabinamus variklius – 25 ir 50 AJ galios. Viską nugabenome į Samariapo prieplauką ir sukrovėm į laivą.

Kaip ir paprastai tokiais atvejais, kai viskas vystosi gana gerai, kas nors negero vis tiek turi įvykti. Tai buvo ir ši kartą: abu varikliai netiko – per trumpi. Kroviniui palaipsniui lengvėjant, sraigtas nepilnai siektų vandenį.

Joaquin liko nakčiai su pakrautu laivu, o aš su Coyote grįžau į Ayacucho – pakeisti variklius. Laimei, Nelson turėjo atsarginį 115 arklio jėgų "Evinrude" variklį, kurį, neturint kito pasirinkimo, mums ir teko paimti. Tokios galios variklis buvo ne tik per didelis mūsų laivui, bet pasižymėjo ir dideliu benzino "troškuliu". Nors kuro kaina Venecueloje turbūt yra žemiausia visame pasaulyje, tiesiog juokingai žema, tačiau man rūpėjo, ar užtektinai jo rasime keliaudami.

Nutarę atšvesti kelionės pradžią, vakare su Coyote užsukome į "Rincon de Apure" pasiklausti arfos vedamo orkestro, pasižiūrėti į šokančiuosius ir pasiklausti Coyotes istoriją iš jo turiningo gyvenimo. O rytoj anksti – Orinocu tolyn, į pietrytinę Venecuelos kampą, link Yanomami teritorijų...

Iškeliajome...

Samariapo prieplaukoje esantis Guardia Nacional postas, užregistravęs mano kelionės leidimą ir pasą, atverė kelią į aukštutinio Orinoco plotus, kuriuose svetimšalių buvimas – kontroliuojamas. Iš pradžių gana įspūdingai atrodęs mūsų krovinys gana lengvai sutalpintas į laivą, nes išskyrus benzino staines ir geriamo vandens indą, dauguma kitų dalykų buvo nedideli ir sutilpo dengtoje laivo nosyje. Pakely, žinoma, krovinys vis mažės.

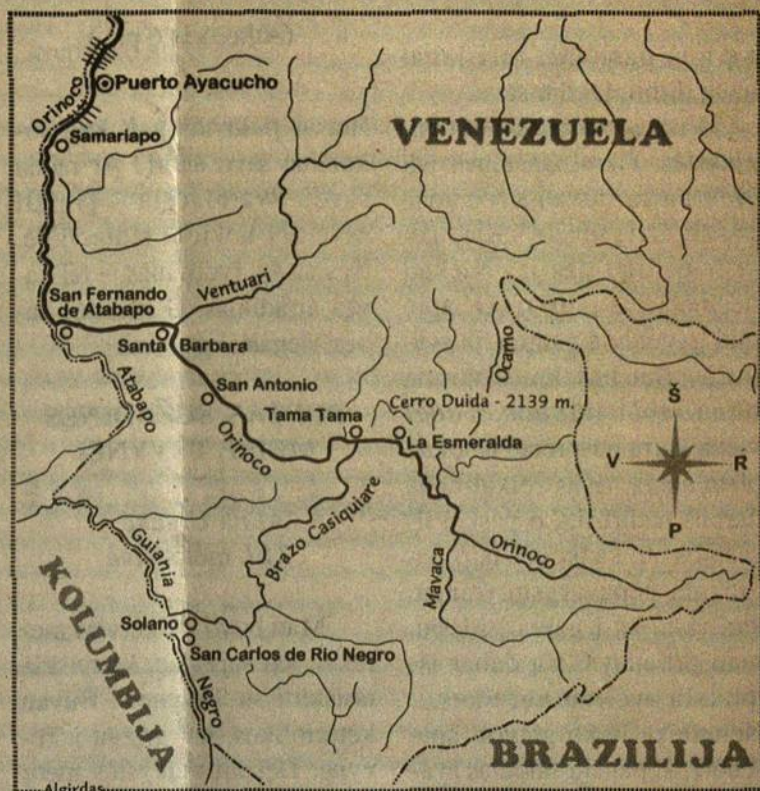
Pagaliau, Joaquin ištarus jo tradicinį, universalųjį pareiškimą – "Good morning and thank you very much", – variklis griausmingai užsivedė. Aptramdęs 115-jėgio "Evinrude" troškulį benzinui, Joaquin laivą išvedė į Orinoco pakraštį, nes plaukėme upe aukštyn, prieš srovę, kuri yra greičiausia upės viduryje. Praeityje paliko Puerto Ayacucho nuotykių, "Grand Hotel Amazonas", "Bongo" ir "Rincon de Apure" su jos arfomis, apkūniomis "grožio karalienėmis" ir paskutiniams karnavalo pasispardymais. Užpakalyje savęs plėsdami putotą nuplaukto kelio juostą, rijome upės kilometrus link pirmosios dienos tikslo – San Fernando de Atabapo – Šventojo Fernando prie Atabapo upės.

Maždaug pusantros valandos negreito plaukimo mus privedė prie Isla Raton – Žiurkių Salos, prie pirmojo iš būsimųjų trijų Guardia Nacional registravimosi postų. Prieplauka atstojo į krantą įkaltas storas kuolas, prie kurio prisirišę, statoku krantu užlipome į posto būstinę. Keletas kareivių, tikriausia, buvo laimingi mus matydami, nes atrodė, kad nuobodulys ir kasdieninė tarnybinė monotoniškas jiems buvo gana

įkyrėjusi. Ir tai buvo labai ir labai suprantama. Nors sala – nemaža – keliolikos kilometrų ilgio, bet be keletos žuvų gaudymo ir džiovinimo užsimančių šeimų, jokių kitų dėmesio vertų ypatybių neturėjo.

Registracijos reikalavimai liėtė tiksliai mane, kaip svetimšalį. Kol mano paso turinys, kelionės tikslas, atvykimo data ir valanda buvo registruojami, Coyote dėstė civilizuoto pasaulio, tai yra Puerto Ayacucho žinių bei įvykių santrauką. Mums buvo žinoma, jog grįžtant vėl reikės čia sustoti registracijai ir laivo bei mūsų asmeninių daiktų patikrinimui. Bus ieškoma nelegalių dalykų, kaip aukso ar natūralių deimantų kontrabandos. Nors auksas, myra, smilka bei deimantai nebuvo mano kelionės tikslas, Coyotei nurodžiau palikti butelį romo ir pusę pako cigarečių. Reikėjo, kad mūsų sąžiningi, meile teisei spinduliuojantys veidai liktų jų atmintyje, kad grįžus jie mūsų neišrengtų ar neišardytų laivo, ieškodami to, ko neturėsime. Atsisveikinome užmezgę geriausius santykius, atsirišome laivą nuo kuolo ir, kareiviams mojančiam, nutolome nuo Isla Raton.

Nors variklyje turėjome daugiau jėgos negu jos reikėtų net ir lenktyniaujant, nesišubino dėl poros priežasčių. Pirmoji – benzino taupymas, nes galimybės pakelyje jo užtenkamai gauti buvo gana neaiškios. Antrąją priežastimi buvo Orinoco vagos netikėtumai. Ypač pirmame kelionės trečdalyje, tarp Samariapo ir San Fernando de Atabapo, Orinoco vaga yra nusėta matomų ir vandens slegiamų uolų. Žiūrint į upės ir krantų gamtovaizdį, susidarydavo įspūdis, jog kažkada, ši mūsų pasaulį kuriant ar taisant, dabartinės Venecuelos teritorijoje įvyko didžiulis sprogimas, pietvakarinę Venecuelos dalį pribarstęs tam-

sių, namo ar net kalno didumo uolų. Aibės jų atsirado ir dabartinio Orinoco vagoje. Jos sukeldavo daug pavojų, net ir tragedijų laivininkystėje, ypatingai lietinguoju metų laiku. Dabar, sausojo sezono pabaigoje, upės vandens lygis buvo žemiausias. Tarp matomų, išsikišusių uolų plaukti buvo paprasta, bet pavojų kėlė povandeninės uolos. Lėtai plaukiant, Coyote, stovėdamas pačiame laivo priekyje, sekė jam daug ką sakantį vandens paviršių, o Joaquin, motorą sulėtinęs, dejavo, jog jei nepastebėta uola prakirstų laivo dugną, tada tiek laivui, tiek mums būtų "Good morning and thank you very much". Pakeičiant sutikdavome ar pralenkdavome įvairiausių vietinio susisiekimo laivų. Be populiariausių, kaip "Bongo" ar "Curiara", laikas nuo laiko sutikdavome mažus, juokingai atrodančius laivėlius, talpinančius vos vieną jame sėdintį vyrą ar moterį ir taip giliai nugrimzdusį, jog jų viršų nuo vandens paviršiaus skyrė ne daugiau kaip sprindis. Jie vadinas "Cuchara" – šaukštais. Kai koks "Bongo" baigia savo naudingas dienas dėl amžiaus, skilimų ar puvimo, jo geriausiai išsilaikęs galas – kartais labai trumpas – atpjauamas nuo supuvusios ar suskilusios dalies. Atviras galas užkalamas lenta, užkamšomas natūraliais miško šakais. Taip naujai tarnybai gimsta Cuchara, tikrai panaši į šaukštą.

Piranijos ir "Temblador"

Kaip jau ankščiau minėjau, Venecuelos siena su Kolumbija, pradedant maždaug Rio Meta santaka su Orinoco, į šiaurę nuo P. Ayacucho, eina Orinoco viduriu, todėl mūsų dešinėje, su protarpiais išmėtytais kolonistų nameiliais, slinko monotoniškas Kolumbijos kranto žemėvaiz-

dis. Praplaukus iš Kolumbijos atitekančios plačios Vichada upės žiotis, Coyote užsimanė žuvies. Sakė, jog truputį toliau, už Vichada žiočių pažįsta kolonistą, dažnai turintį geros rūkytos žuvies ir ją pardavinėjantį praplaukiantiesiems. Joaquin, irgi staiga entuziastiškai išreiškęs apetitą rūkytai žuviai, pilnu greičiu perkirto Orinoco vagą į Kolumbijos krantą tiesiai prie to kolonisto prieplaukos – kuolo. Prišė laivą, stačiu, molėtu, slidžiu taku užlipome viršun. Artėjančio laivo variklio garsas bet kokio kolonisto prieplaukoje, yra bent keletos dienų ar gal net ir savaitės kapitalinis įvykis, visą šeimą tiesiog išsprogdinantis iš namų į krantinę pasidomėti: kas, koku laivu ir ko pakrautu, kaip apsirengęs ir kokiais batais apsiavęs, kokia marškinių, kelnų, akių, plaukų spalva, kokio ilgio nosis, kaip atrodantis, turtingas ar ne visai ir pagaliau, nors tai ne taip jau svarbu, koku reikalu čia sustojo.

Buvome pasveikinti kaip senai matyti giminės ir užtikrinti, kad žuvies yra. Laimingu sutapimu dabar baigia kepti ne bet kokia žuvis, bet Temblador! Temblador – "Didysis kratytojas" – Amazonijos literatūroje šalia piranijos – labiausiai gerbiama žuvis. Tai elektrinis ungurys. Iš tikrųjų toks ungurys yra daug pavojingesnis už piranią, kurios pavojingumas legendose perdėtas iki nesąmonių. Yra apie aštuonetas piranijų atmainų ir ne visos jų yra plėšrios. Plėšriosios puola tik tada, kada pajunta atvirą gyvulio ar žmogaus žaidžą bei kraują. Ne kartą esu maldėjęs jų kaiminystėje, po to jas čia pat meškere gaudęs ir akivaizdu, kad dar esu gyvas, net neiškaptuotas jų dantimis. Skani žuvis.

(Tęsinys – 3 numeryje)

Kelionė prasidėjo. Nuotaika – gera.

KALĖDINIAI RŪPESČIAI

1997-ųjų metų "Dirvos" novelės konkurso laimėtojai

MYKOLA

Vladas Vijeikis

las, tik politikieriams leidžiamas. Galima prirašyti: "jums siūstas sveikinimas grįžo. Tas paštas kasdien blogėja". Tai irgi – grynas melas, bet neįmanoma išaiškinti. O gal geriausia visai nutylėti. Tą prezidentiniai kandidatai labai sėkmingai naudoja. Savo biografijų tamsius kampelius praeina užsimerkę. Ir to negali pavadinti melu.

Tai tik maža dalelė kalėdinių rūpesčių. O kur dovanos? Tos biudžete išmuša tokią skylę, kad tenka visus metus lopyti. Turiu sumanytį, ką reikia daryti. Prieš Kalėdas paskelbti "Dirvoje": "Pranešama, kad toks ir toks, plaukdamas jūra, pergyveno laivo nelaimę. Laimėi, nepaskendo ir dabar gyvena negyvenamoje saloje. Atsiprašo, kad negali siūsti sveikinimų. Nėra pašto. Jam sveikinimus ir dovanas siūsti į namus. Tikimasi, kad naujų metų pradžioje sugrįš."

Prisipažinsiu (neraudo nuodamas), kad mėgstu gauti dovanas. Kalėdoms gavau kalbantį laikrodį. Nepaprastas paskutinių dienų išradimas. Paspaudi, ir aiškiu balsu pasako laiką. Pažadinimui buvo nustatyta šešta valanda ryto. Čia labai balsiai sušunka gaidys: "Kakariekū!!!". Nelaimė, kad nežinau, kaip sustabdyti. Dabar gaidys jau kelios dienos rėkia kas dešimt minučių. Negali jo kaltinti, jis atlieka savo pareigą. Bet kaimynai ima žvalgytis. Ko gero pašauks valdžią, nes miesto ribose nevalia turėti vištų nei gaidžių.

Taigi, kalėdiniai rūpesčiai neapleidžia ir po Kalėdų.

APIE NOVELĖS KONKURSA

Mecenato Simo Kašelio testamentu paliktais pinigais Neolitanų korporacija, talkinama "Dirvos", jau daugelį metų praveda Novelės konkursą, paskiria dvi premijas (500 dol. ir 300 dol.) Tai naudinga mūsų literatūrai ir sveikintina.

Kodėl praeitais metais atsiųstos tik tai šešios novelės? Pašto antspaudai rodė, kad dvi gautos iš Lietuvos, kitos – išeivijos rašytojų. "Dirvos" puslapiuose galėsite perskaityti dvi, parinktas kaip geriausias iš šiemet konkursui atsiųstųjų ir premijuotas, kaip pranašiausias literatūrinio atžvilgiu.

Džiugu buvo skaityti ir kitas keturias: autoriai kūrybiškai sprendė pasirinktas temas, kiekvienas jų buvo įdomus kuriuo nors požiūriu. Deja, tos novelės arba buvo per daug trumpos, arba ne vi-

šur psichologiškai įtikinantys charakteriai. Ir kalbos klaidų nemažai likę neištaisyty. Be to, skiriamos tik dvi premijos, taigi, kitos turi likti "už durų"...

Bet tai nereikia, kad anie autoriai būtų peiktini. Gal jie praplės savo pasakojimus, gal apdailins kalbiškai ir galės spausdintis ar vėl konkurse dalyvauti – yra įvairių galimybių. Literatūros darbas yra ne vien iš kūrybinio polėkio, ne vien iš įdomių temų, o drauge ir iš būtinio formos tobulybės siekimo. Tai reikalauja kruopštaus darbo!

Garbė mecenatui, a.a. Simui Kašeliui, puoselėjantiui lietuvių literatūrą. Garbė ir neolitanams, administruojantiems tą konkursą, vykdančioms idealisto Simo Kašelio valią.

Alė Rūta

Mintyse jis vėl matė save sėjantį plačiais mostais, žingsniuojantį paskui plūgą, mojuojantį dalgiu. Kam išsipasakoti, su kuo pasidžiaugti? Šiandien turi atvažiuoti!

Nuojauta jo neapgavo. Vieškelio artėjo pažįstamas "žiguliukas", o už jo dar nematytas blizgantis limuzinas. Įsuko į fermos kiemą. Išlipo visa Viktoro šeima ir nepažįstamas ponas su dama, matyt, žmona.

– Sveikas, seneli, aplanakyti atvažiuovom, – lipšniai kalbėjo Viktoro žmona Regina, patikliai glostydama jo žilą galvą.

– Sveika, marte! Laukiu, nesulaukiu, o pasakyti turiu daug...

– O ką, seneli? – sveikinosi ir proanūkas Arūnas, paspausdamas ranką.

– Agi žemę atgavau! Dabar aš jos nebepaleisiu.

– Ar dirbti ruošies? Tau, senoli, jau per devyniasdešimt! – juokavo Viktoras, apkalbindamas jį per pečius.

– Na ir kas? – Mykola ištiesė abi rankas, suspaudė kumščius, tarsi laikydamas plūgo rankenas. – Jūs padėsite, jums ir paliks.

– Kam gi daugiau paliksi, bet mes nemokam ir nenorim tokio juodo darbo, – aiškinosi Regina.

– Agi išmoksit!

– Nei pastatų, nei technikos, nei gyvulių, – įsiterpė svečias, – nuo ko pradėsit?

– O rankos kam?

– Seniena, – pasisukusi į svečius, tyliai ištare Regina, tikėdamasi, kad senelis neišgirs, ir pratrūko juoku.

Bet Mykola išgirdo. Pilkšvi jo skruostai truputį paraudo. Bet susitvardė ir mostu pakvietė visus į vidų. Gal ir juokais pasakyta, bet saviškio ištartas pajukos žodis smogia tiesiai į širdį. Argi ne jis išaugino vaikaitį, nupirko jų gyvenimo pradžiai "žiguliuką", rūpinosi vaikais, kai jie vasarodavo prie ežero? O apie techniką jis išmano neblogiau už kitus, bet be rankų ir technika rūdyja patvoriuose.

– Ten agurkai, medus – vaišinkitės, – parodė jis Reginei. – Jei išalkę, paieškosiu ko nors stipresnio, – jis atsėdė kamputyje, parimo abiem rankom ant lazdos.

Jie visi be atodairos pjaustė, tepėsi, plepėjo tarpusavy, lyg tikri šeiminkai, tartum senolio ir nebūtų. Taip, jo nebe ta klausia, nebe tos akys, nebe tie ir norai. Kelmas, kuris painiojasi jauniems po kojomis!

Nejučiomis stebėjo mar-

K. Skirgaila

čios Reginos baltas rankas, ilgus lakuotus nagus, raudonai dažytas lūpas, ant galvos išdarytą kuodą, ligi pečių nukarusius auskarus, trumpus, atbrizgusius džinsus ir kreiva šypsenėlė perbėgo jo lūpomis. Žvilgterėjo į Ramūnę – tas pats, tik jos nagučiai juodai dažyti ir auskarėliai trumpesni. Tokiom rankom nei bulvių nenusuksi, nei skepetos neišplausi! Nenorėdamas barti, Mykola pakilo, pasirausė spintoje, ištraukė kamuolį suktinių siūlų, didžiulę adatą, žirkles ir padavė Ramūnei:

– Apsikarpyk ir susisiūk – labai jau atbrizgo tavo kelnaitės kelionėje. Gėda nuo žmonių!

– Ar aš tau nesakiau, – pratrūko juoku Arūnas, – kad eitum prie bažnyčios su savo skarmalais, – bet pastebėjęs pikta motinos žvilgsnį, pakilo, apkabino senolį per pečius ir pašnibždėjo jam į ausį:

– Ačiū, kad pamokei – manęs niekas neklauso.

– Tokia dabar mada, senoli, pati naujausia, – pašaipiai kalbėjo Regina, – tu, senas, atsilikai per visą šimtmetį, mes, jauni, nenorim atsilikti.

– Lėkit, lėkit nutrūktgalviais – savęs nepralensit.

– Nesignaibykim, – užbaigė nemalonią šneką Viktoras, – dabar ne laikas.

– Iš tikrųjų, eikim prie reikalo, – įsiterpė ir svečias, kurį visi vadino ponu Jonkumi, – važiuojam į mišką.

– Važiuojam, senoli, kartu. Tu gi mėgsti mišką. – Regina vėl paglostė jo galvą, tartum susitaikydama.

Mykola nesipriešino. Tegū pasigėri jo mišku ir saviškiai.

Po valandėlės, sustoję pievutėje, visi pasuko miško keleliu. Kas su kuo, o Arūnas paėmė senolį už parankės. Kalbos netrūko. Ne vieną kartą jie yra vaikštinėję šitame miške, klausęsi jo ošimo, svajoję. Pamažu Arūnas ėmė suprasti, kad senolio lūpomis kalba amžių patirtis ir išmintis: laimės nėra nei prabangoj, nei nežabotoje laisvėje, į kurią veržiasi šiuolaikinis pasaulis. O kur ji, ta laimė?

– Senoli, tu ilgai gyvenai, daug vargo matei, o ar jauteisi kada nors laimingas?

– Laimingas? Kaip kas supranta laimę. Vienam – pinigai, kitam – valdžia, kai kam – palaidas gyvenimas. Ar jie jaučiasi laimingi, nežinau.

– O tau, senoli, kas neša

laimę?

– Man? Darbas, vaikelis. Dirbti smagu, kai moki, kai sekasi. Jei esi patenkintas savo darbu – jau ir laimė. Padarai gyvenimą gražesnę sau ir kitiems – dar didesnė laimė. Ir kitiems... Jei žmonės tavęs nemylės, nekės, joks turtas nepadės – nesijausi laimingas.

– Yra blogų žmonių, yra priešų – ar ir jiems daryti gerą?

– Čia kita kalba. Su jais reikia kovoti. Ir aš kovojau, kad Lietuva būtų laisva. Laimėjom – laimingas buvau. Žemės gavau, sodybą pastaciau, mišką išauginau – dar laimingesnis buvau. Tavo senelis Vytautas irgi kovojo. Žuvo, bet užtat dabar mes vėl laisvi. Turime jaustis laimingi.

– O žmonės nesijaučia laimingi. Kodėl?

– Kas jaučiasi nelaimingas? Tinginys, pavyduolis... Tokie tik aimanuoti ir skūstis moka.

– Tu, senoli, neįveikiamas. Gal ir Sibire jauteisi laimingas?

– Sibiras, vaikelis, – didžiulė skriauda, sunku kalbėti apie laimingas dienas. Nelaimėje svarbu nepalūžti, neprarasti vilties. Kai mirė mano senieji tėvai ir žmonelė, širdį suspaudė skausmas, jaučiausi nelaimingiausias. Ką man reikėjo daryti? Krimstis, raudoti ar nusižudyti? Nepasidaviau. Labai norėjau sugrįžti į savo gimtinę. Darbas man padėjo išgyventi. Pasakiau, kad išmanau kalvio darbą – pasiuntė į kursus. Išmokau remontuoti traktorius, kombainus, o paskui ir valdyti. Ariau, derlių nuiminėjau. Ieškoti laimės varge – nelengva, bet reikia, jei tu tvirtas žmogus.

– Grįžęs į Lietuvą tą patį dirbai?

– Ne, vaikelis, kaip tremtiniui man technikos nepatikėjo. O arklius kausčiau, visokius padargus remontavau. Ne bet kaip, o gerai. Gyrė traktorininkai, gyrė pirmininkas. Arus arti paskyrė, kambarį davė. Verselius gerai prižiūrėjau – premiją gavau. Dabar nuosavų gyvulėlių turiu: šeriu, pakalbinu, paglostau, pasidžiaugiu. Laimės nei metrais, nei gramais neišmatuosi – ją reikia jausti.

– Mažytė tavo laimė. Aš noriu didelės laimės. Kaip man jaustis laimingu, jei aš jos negaliu pasiekti?

– Pirma pagalvok, kas tavo laimė, paskui siek. Ji bus didelė, jei pasieksi savo rankomis.

(Tęsinys – kitame numeryje)

GYVENIMĄ PASKYRĘS LIETUVAI

Lapkričio 25-tos dienos vakare liūdna žinia žaibo greičiu aplėkė Čikagos aktyviąją lietuvių: mirė veterinarijos daktaras Leonas Kriaučeliūnas. Mirė savo namuose, apsuptas šeimos narių, artimų draugų. Suprantama, mylimo vyro ir tėvo netektis skausmu sukaustė šeimos širdis. Iškilus visuomenininko, malonaus bendradarbio ir nepailsamo išeivijos veiklos donoro mirtis gedulo šydu pridengė ir visą Čikagos lietuvių, ypač išeivijos Tautinę sąjungą, kurios veiklai Dr. L. Kriaučeliūnas skyrė didžiąją savo gyvenimo dalį.

Reikšmingas sutapimas: vos tik prieš kelias savaites prieš Dr. Leono mirtį, audra palaužė jo gražiosios sodybos plačiašakį medį ir užvertė jį skersai kelio. Tarsi ir pati gamta nenorėjo jo taip anksti išleisti į Amžinybę. Iš tikrųjų tenka giliai apgailestauti, nes jo amžius leido dar ilgai gyventi: jis mirė tik 77-rių.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas buvo neeilinis žmogus, neeilinis lietuvis. Jis visa širdimi mylėjo lietuvių ir Lietuvą. Tai buvo didis patriotas.

Leonui Kriaučeliūnui įteikiami Garbės Daktaro ženklai

Giliu dvasiniu nusiteikimu jis siekė išlaikyti lietuvių išeivijoje, drauge siekdamas laisvės ir nepriklausomybės Lietuvai. Jis su ryto aušra kėlė, kad suspėtų, greta darbo savo klinikoje, atlikti visuomeninius darbus, kurių jam niekad netrūko.

Kadangi spaudoje jau buvo gana plačiai nušviestas Dr. Leono nuėitas visuomeninės ir politinės veiklos kelias, tad jo nekartosiu. Tik priminsiu, jog Dr. Leonas nesiribojo dosniu lietuviškosios veiklos finansavimu išeivijoje. Vos Lietuvai atgavus laisvę, jis su džiaugsmingai plakančia širdimi nuskubėjo į Tėvynę su

dovanomis. Matydamas savo tautiečių apverktiną skurdžią medžiaginę ir dvasinę būklę, giliai tai išgyveno ir apsisprendė, kiek tik jo jėgos leido, padėti savo tautiečiams nugalėti atsistatančios Lietuvos valstybės sunkumus.

Netrukus dr. L. Kriaučeliūnas įsteigė modernią mažųjų gyvulėlių mokomąją kliniką prie Veterinarijos akademijos Kaune. Ji pavadinta jo vardu. Tai – mylinčio sūnaus milijoninės vertės dovana savo tautai ir valstybei. Jis su kaupu atidavė duoklę savo tautai ir Lietuvos valstybei. Už nuopelnus išeivijai ir Lietuvai yra ne kartą apdovano-

tas. Jam įteiktas ir Gedimino III-čio laipsnio ordinas.

Velionis lapkričio 28 d. buvo pašarvotas Donaldso M. Petkaus laidotuvių koplyčioje, Lemonte. Pagarbą miršiam atiduoti atvyko šeimos nariai, idėjos draugai, visuomenės veikėjai, lietuviškosios spaudos leidinių atstovai. Į laidotuves buvo atvykusių ir gana iš toli. Tarp jų buvo Anicetas Simutis – ilgametis LR Generalinis garbės konsulas Vašingtone, o vėliau – LR atstovas prie Jungtinių Tautų Niujorke. Dalyvavo LR Generalinis Garbės konsulas V. Čekanauskas iš Los Angeles, Šaulių sąjungos išeivijoje pirmininkas Mykolas Abarius ir Šaulių moterų vadovė Eugenija Bulotienė iš Detroito, Kauno Veterinarijos akademijos rektorius prof. Vidmantas Bižokas ir kt. Religines giesmes giedojo "Dainavos" ansamblis, muziko D. Polikaičio diriguojamas.

Ilgą atsisveikinimo kalbą nebuvo. Tik V. Kučas šeimos vardu trumpai pakalbėjo, padėkojo tiems, kurie atvyko atiduoti pagarbą Velioniui.

Laidotuvių maldos įvyko Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje Lemonte. Mišias aukojo kun. I.

Urbanas ir kun. A. Paliokas. Giliai jaudinantį pamokslą pasakė Algirdas Paliokas. Mišių auką nešė Velionio dukros – Vida Jonušienė ir Jolita Arzbaecher. Mišių maldas skaitė Viktorija Kučaitė ir Linas Kučas. Giedoję solistai M. ir V. Momkai. Smuiku grojo jaunas muzikas Valdas Vasaitis. Giedoję misijos choras (apie keturiasdešimt žmonių), vadovaujamas D. Polikaičio.

Velionio palaikai ažuolo karste buvo palydėti į amžino poilsio vietą šv. Kazimiero kapinėse. Link jų išsitiesė daugiau kaip 80 automobilių eilė. Į kapus palydėjo kun. Algirdas Paliokas. Dr. Leonas Kriaučeliūnas 1997 m. lapkričio 29 d. palaidotas šeimos kape greta savo mylimo sūnaus Eugenijaus, mirusio ankstyvoje jaunystėje. Laidotuvių pietūs įvyko ištaigingame restorane "Old Barn" prie Harlem Ave. Dalyvavo virš pusantro šimto žmonių.

Gili Dr. Leono Kriaučeliūno meilė lietuviui ir Lietuvai tešviečia stipriu pavyzdžiu jaunajai kartai. Tesuteikia jam Viešpatys amžiną ramybę.

Zuzana Juškevičienė

KORPORACIJOS SUKAKTIS

Jonas Jurkūnas

Nelengva keletose lapų išsakyti "Korp! Neo-Lithuania" septynišiasdešimt penkerių metų kelią. Juk tai visas didelis jos gyvenimas – jos istorija. Tad bandysiu gal ir labai nepilnai prie to korporacijos gyvenimo prisiliesti. Pradėsiu mūsų korporacijos garbės filisterio, poeto Stasio Santvaro žodžiais:

*Savo keliu
kuris už mūsų lopšį ankstyvesnis – grįžtant mintimis atgal – tolyn
kurio, atrodo, neminam, o jaučiam jį labai gyvai,
kuriamant žemės rutulio*

skersai ir išilgai ligšiol nebuvo – nėra lygaus!

*kurį ir gavom, ar tik ne iš pat dangaus, lyg dovanom,
kurio bangavo kartų kartos, o mes ir gairėm kaisėm,
kuriamė laimės ir nelaimių metai sulydino mūsų daugelį į vieną*

*ir širdimi suvokę tautiniu jį pavadinti, tarėm:
einam juo*

savo keliu.

To savojo kelio pradžia buvo 1922 metais lapkričio 11 d. 13 vyrų – steigėjų, susirinkę Simo Virkučio bute Donelaičio gatvėje 14, pri-

ėmė Valentino Gustainio paruoštą deklaraciją. Korporacijos įstatus Lietuvos Universiteto senatas patvirtino dar lapkričio mėn. 9 d. Buvo nutarta kitą dieną surengti viešą korporacijos pristatymą akademinei visuomenei ir studentijai. Susidomėjimas pirmąją studentų korporacija buvo didelis. Net ne visi sutilpo universiteto salėje.

Deklaracijoje buvo pabrėžta, kad korporantai yra lietuvių tautos vaikai, todėl ir tautos ateitis jiems pirmiausia

turės rūpėti. Išryškinę tautinės inteligentijos stoką ir savo programoje įrašę tautinės kultūros kėlimą, jie pabrėžė, kad tą tikslą sieks, laikydamiesi krikščioniškos moralės dėsnių. Deklaracijoje buvo nurodyta, kad naujoji korporacija nedalyvaus praktinėje politikoje.

Deklaracija susirinkusiems padarė gerą įspūdį. Edvardo Zabarausko žodžiais tariant, joje neužgauti kitų organizacijų narių įsitikinimai, negriaunamos kitos ideologijos. Joje nebuvo gudrių išsiskinėjimų bei svetimų klaidų skaičiavimo, įprasto anais laikais. Todėl žengdama savo pirmą žingsnį į gyvenimą, korporacija susilaukė rimtosios visuomenės pritarimo ir aiškiai rodomos simpatijos.

Didesnių paminėjimų ir

iškilmų proga prisimenami tie ryžtingi korporacijos steigėjai: Leonas Abaravičius, Vytautas Banaitis, Jurgis Dargis, Antanas Drevinskas, Antanas Jakobas, Martynas Kavolis, Kazys Kazlauskas, Kazys Marčiulionis, Jonas Pikčilingis – Teisių-Ekonom. fakulteto studentai; Aleksandras Dumbrys, Juozas Vileišis, Simas Virkutis – iš Medicinos fakulteto ir Valentinas Gustainis iš Humanitarinių mokslų fakulteto. Nė vieno iš jų jau nėra mūsų tarpe. Jie visi, su dideliu pasiaukojimu atlikę savo pareigas, yra išskliavę į anapus. Bronius Banaitis ir Valentinas Gustainis buvo tie pirmieji, kurie subūrė tą trylikos kolektyvą.

(Tęsinys – kitame numeryje)

Korporacijos "Neo-Lithuania" jubiliejinio suvažiavimo dalyviai (iš kairės): pirmoje eilėje – korporacijos pirmininkė Lietuvoje G. Samajauskaitė, buvęs ilgametis korporacijos pirmininkas JAV-ose V. Mažeika, dabartinė pirmininkė JAV-ose Daiva Meilienė. Antroje eilėje – V. Krumplys, J. Vėbra, G. Kumpikaitė, dr. V. Stankus, A. Matulionis

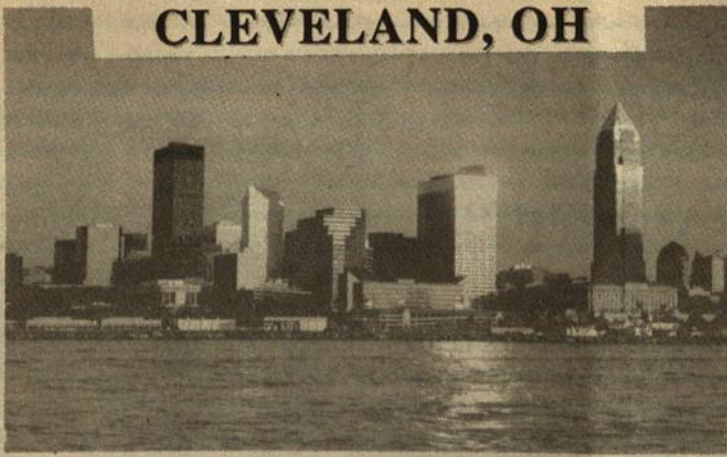
ALT sąjungos Pirmininkui,

A. † A.

DR. LEONUI KRIAUČELIŪNUI

mirus, jo žmoną IRENĄ, dukras VIDĄ ir JOLITĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

ALT sąjungos Omahos skyriaus valdyba ir nariai

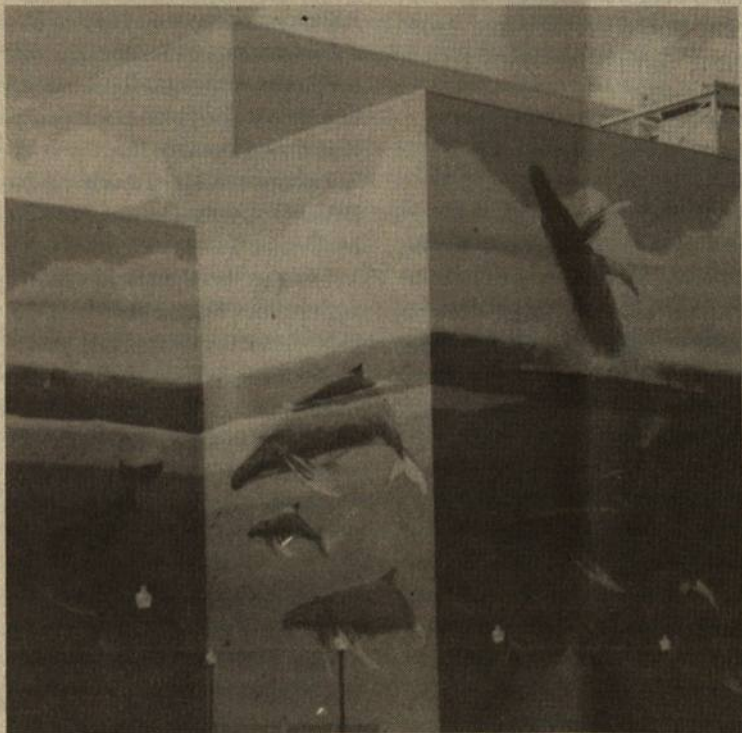
RENGINIŲ KALENDORIUS

• SAUSIO 17 d. – Ioterija, skirta Lietuvių namų remontui. Pradžią – 6:30 vakaro. Pietūs, muzika, šokiai, nemokamas baras.

• VASARIO 28 d., "Žaibo diena-1998" – Metinis LSK "Žaibo" renginys Lietuvių namuose.

• KOVO 28 ir 29 d. – Šiaurės Amerikos lietuvių senjorų (vyresnių kaip 35 m.) krepšinio turnyras Dievo Motinos parapijos salėje ir Boromeo seminarijoje.

• Balandžio 5 d. – Kaziuko mugė. Rengia Cleveland'o skautija.

Cleveland, OH miesto jėgainė neseniai pasipuošė jūros vaizdais
G.Juškeno nuotr.

JURGINĖS PADANGĖJE

KLEBONO ŽODIS

Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. J.Bacevičius 1997 m. paskutiniajame gruodžio mėnesio biuletenyje, linkėdamas visiems laimingų Naujųjų Metų, apžvelgė praėjusius.

Jis rašo, kad šimtametė šv. Jurgio parapija gali būti už daug ką dėkinga. Bendruomenė tapo senesnė, o sakoma, kad kartu su amžiumi – išmintingesnė. Mes kartu džiaugėmės ir liūdėjome, patyrėme sėkmę ir nesėkmes. Mes praradome mirusius, bet sveikinome naujas šeimas ir pavienius asmenis, atvykstančius mūsų parapijon.

Vis daugiau žmonių kasmet ieško mūsų, nes juos patraukia didinga mūsų parapijos istorija, jos dvasia ir mūsų tikrosios krikščioniškos meilės pojūtis. 1997 m. mes tęsėme savo misiją, kreipdamiesi į lietuvių bendruomenės narius, kviesdami juos prisidėti prie mūsų veiklos ir tar naudami mūsų apylinkės poreikiams. Pernai šv. Jurgio Šalpos centras surinko ir išdalino virš 96,000 svarų

maisto, parūpino per 80,000 patiekalų apylinkės vargšams.

1998-iejį bus nepaprastas išbandymas visiems. Teks sutelkti reikalingas lėšas parapijai išlaikyti ir sumažinti jos skolą. Su mažesniais ištekliais teks daugiau nuveikti. Teks visiems daugiau laiko skirti parapijai. 1998 m. reikės mums augti kaip krikščioniškai bendruomenei. Mes turime ryžtis žengti į Naujuosius metus su tikėjimu ir atsidavimu mūsų Viešpačiui, jo Bažnyčiai ir mūsų parapijai.

Veikdami kaip parapijos bendruomenė, skirdami laiką, sugebėjimus ir išteklius Bažnyčios labui, viską įstengsime atlikti.

Ger.J.

PARAPIJOS KRONIKA

Sausio mėnesį išsiuntinėsim visiems parapijos nariams pranešimus apie jų aukas Parapijai 1997 metais. Visus prašome atidžiai perskaityti, nes juose yra paaiškinta, ko negalima atskaityti nuo Federalinių pajamų mokesčių išpareigojimų. Jei kil-

tų kokių nors klausimų, prašome kreiptis į kleboną.

Šį pavasarį atsiras dar vienas naujas telefono srities kodas – 440. Šv. Jurgio parapijos nariai gyvena įvairiuose priemiesčiuose. Todėl prašome pranešti klebonijai telefonų numerius su naujais srities kodais. Šv. Jurgio Parapijos telefonų kodas lieka tas pats – 216.

Klebonas kun. J. Bacevičius reiškia nepaprastą padėką visiems, kurie plūso rengdami tokią gražią ir pakilią Kalėdų šventę. Ačiū tarnautojams ir talkininkams, kurie puošė bažnyčią ir salę, mielosioms šeiminkėms, paruošusioms Kūčių patiekalus, giesmininkams ir muzikėms už jų pastangas, visiems, padėjusiems ir dalyvavusiems Kalėdų šventėje. Kūčių vakarienėje dalyvavo 53 asmenys.

Sausio mėnesį prašome visus, kurie 1997 m. pakeltė pavardes arba adresus, apie tai pranešti klebonijai. Norime sudaryti tikslus parapičių adresų ir telefonų numerių sąrašus. Tie sąrašai bus naudojami tik parapijos veikloje.

MŪSŲ SVEČIAI

X-ojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo dalyvės – "Dirvos" redakcijoje. Iš kairės: dr. Vytautas Maurutis, Jadvyga Budrienė, LR Seimo darbuotoja Vilija Grincevičienė ir habil.dr. Danguolė Beresnevičienė, dr. Rimvydas Augis

J. Jasaičio nuotr.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

Rita Staškutė-Žvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

DIRVA

NAUJI "DIRVOS" SKAITYTOJAI:

1. A. Kiršonis	Pacific Palisades, CA
2. Hedvina Dainienė	Oak Lawn, IL
3. Viktoras Degutis	Richmond Hts., OH
4. Kristina Bjerknes	Downess Grove, IL
5. Anthony Kelečius	Oak Lawn, IL
6. Gaila Klimas	Cleveland, OH
7. A.P. Bagdonas	Chicago, IL
8. Michael Kirkilas	St. Petersburg, FL
9. Jonas Kardokas	Baltimore, MD
10. Frank Jakaitis	Miami Beach, FL
11. Ingrida Bitinaitė	Roeland Park, KS
12. Birutė Urbanovich	St. Pete. B., FL Užsakė: A. Jonaitis, Gulfport FL.
13. Vyt. Bieliauskas Ph.D.	Cincinnati, OH
14. A. Vitkus	Palos Hts., IL
15. Linas Johansonas	Cleveland, OH
16. Angelė Shukis	Gulfport, FL.
17. Stasys Paulikonis	Marijampolės R. Užsakė: Alg. Gustaitis, Los Angeles
18. A.B. Linden	Hemet CA
19. Antanas Straškys	South Lyon MI. Užsakė: Elena Rašytinis, Detroit, MI
20. Marytė Patlabaitė	Baltimore MD
21. Pranas Berneckas	Vancouver, BC Canada
22. Laima Šalčius	Arlington Hts., IL
23. Rima Viliamas	Cleveland, OH
24. Anthony E. Litvinas	Chicago, IL
25. Leonas Ragas	Bloomington, IL
26. Leonas Kazlauskas	Chicago, IL
27. G. Kazėnas	Lemont, IL
28. Roma Petkaitis	W. Hartford, CT
29. Aldona Kavalius	Cleveland, OH
30. K. Vilimas	Novelti, OH Užsakė: Ona Cijunskienė Clev., OH
31. Juozas Skrinska M.D.	Eastlake, OH Užsakė: XX
32. Upynos vidurinė mokykla	Lietuva Užsakė: Agota Tiškus Lemont, IL
33. Asta Valput	Wheeling, WV Užsakė: Dana Čipkus, Wlby, OH
34. Jonas Čipkus	Painsville, OH Užsakė: Dana Čipkus, Wlby, OH
35. Stasys Čipkus	Vilnius, Lietuva Užsakė: Dana Čipkus, Wlby, OH
36. Bronė Šopienė	Colonia, NJ Užsakė: Angelė Kukučionis, Tinley P, IL
37. Felicia Ridikis	Afton, NY
38. R. ir V. Gauba	Brooklyn, NY Užsakė: Aldona Pintsch, W. Milford, NJ
39. S.B. Marijošius	Toronto, Ont. Užsakė: Aldona Kvedaras
40. B. Račkauskas, prof.	Chicago, IL
41. Vida Gaižutytė	Grosse Pte., MI
42. K. Gaižutis	Cleveland, OH Užsakė: Vida Gaižutytė Grosse Pte., MI
43. Vytautas Černius	Wyncote, PA

PASKUBĖKITE!
BAIGIASI
SPAUDOS
PLATINIMO
VAJUS

"DIRVA"
naujiems
skaitytojams –
\$25 metams!

Paskutinė skiltis

NEBIJOK, GERA NEBUS...

Skaitau gruodžio 27 d. "Lietuvos rytą" ir nelabai norisi tikėti savo akimis: po gražia kandidato į prezidentus Artūro Paulausko reklama puikuoja jo rinkiminio štabo vadovo, žinomo filosofo Arvydo Juozaičio straipsnis "Kad ir kas įvyktų - blogiau nebus". O jame – pribloškiantis sakiny: "Lietuvos Prezidentas negali būti atėjūnas". Būtų galima sutikti, jei garbusis filosofas taip kalbėtų apie kokį nors rusą, lenką, vokiečių ar turką, bet šiuo atveju toks pasakymas taikomas kitam kandidatui į prezidentus – lietuviui, daug daugiau dirbusiam Lietuvai, jos nepriklausomybei, negu pats šio rašinio autorius.

Aiškliai matyti, kad rinkiminė karuselė suko ir suko ne tik jauną protelį, elementarią logiką, bet paprasčiausią padarumą. Kaip gi galima vienos tautos žmones skirstyti į savus ir nesavus? Matyt, pagal A. Juozaičio klasifikaciją greitai būsime ne lietuviais, bet atėjūnais ir "tuteišiais", o pastarieji A. Juozaičiui, be abejo, yra mielesni.

Labai norėtusi tikėti, kad tai – atsitiktinė, o ne "istorinė" klaida, saldaus apsvaigimo pasekmė. Bet ir ji yra neleistina, nes tuoj pat iškelia ir kitus klausimus. Tai gal A. Juozaitis mano, kad ir šviesios atminties ambasadorius Stasys Lozoraitis taip pat buvo atėjūnas? Gal ir aš dr. Leonas Kriaučeliūnas, padovanojęs Lietuvai brangią veterinarinę kliniką, taip pat tik atėjūnas? Ar tūkstančiai su-

grįžtančių iš tremties tautiečių viso labo yra tik atėjūnai? Ir kaip tada galima kalbėti apie politinę kultūrą, tautą, santarvę?

Ir dar vienas pastebėjimas. Daug ką galima atleisti jaunam protui, rinkiminiam šurmuliui, azartiškam norui – laimėti, bet kokia kaina. Bet yra dalykų, kurių nevalia pamiršti, kuriais negalima spekuliuoti, dėl kurių negalima ginčytis, ar net prisiekti. Tai: motina, tėvynė, gimtoji kalba ir kitos dvasinės ir tautinės vertybės, kurios natūraliai turėtų būti kiekviename žmoguje, juo labiau politiko asmenybėje.

Dėl to visi kandidato į prezidentus A. Paulausko pažadai kitakalbams ir priešrinkiminiai pasisakymai, sukeliantys abejones dėl lietuvių kalbos vartojimo, dėl jos valstybinio statuso keitimo, yra neleistinos spekuliacijos. Tegul kas nors parodo nors kokį žymesnį politiką, kuris savo tautos kalbai gimtuose namuose žadėtų podukros vietą.

Kai šiomis sąvokomis žaidžia pradedantysis politikas, jis žaidžia tik su savo likimu, bet jei tai taptų valstybine politika, būtų tragedija, nes tautinius ir kalbinius ginčus, kaip ir gaisrus, lengva sukelti, bet sunku užgesinti.

Karštomis galvoms, matyt, gerai reikėtų pagalvoti, ar dėl vieno kito tūkstančio kitakalbių balsų, sėjant tuščių pažadų vėją, ateityje neteks pjauti audros.

Dr. L. Milčius

Autorių dėmesui! Prityrę bei pačias geriausias rekomendacijas turintys redaktoriai parengs Jūsų pateiktos knygos rankraštį spaudai – suredaguos, surinks kompiuteriu, suras tinkamą spaustuvę.

Jums reikia išversti iš anglų kalbos į lietuvių arba atvirkščiai. Nedvejokite: mes tai padarysime greitai ir kokybiškai. Kreipkitės tel. 718-348-4709

"DIRVAI" AUKOJO:

H. Andruska, Woodhaven. ...	100
A. Cesnavičius, Richmond H.	40
J. Švarcas, Wickliffe, OH	25
J. Shukys, Richmond Hts. ...	25
T. Blinstrubas, Chicago, IL ..	25
S. Petrulis, Chicago, IL	25
G. Lapėnas, Daytona B. FL ..	20
K. Rimas, Chicago, IL	20
T. Rastapkevičius, Canada ..	20
BALFO skyrius Detroit, MI ..	20
M. Gečiauskas, Manchestr, CT	15
V. Liaukus, Wethersfield CT. ..	15
A. Stasiūnas St. Pete. FL	15
G. Natkevičius, Wlby, OH ..	15
V. Bakūnas, Wlwk., OH	15
V. Anelauskas, Los Angeles, ..	15
V. Gilyš, Sun City, CA	15
P. Laurinaitis, Reno, NV	15
V. Kazlauskas, Waterbury, CT	10
A. Stepanauskas, Juno B., FL	10
A. Acus, St. Pete., FL	10
M. Gilvydis, Farmington, MI.	10
A. Grigaitis, Livonia, MI.	10
J. Briedis, W. Bloomfield, MI ..	10
P. Kvedaras, Canada	10
L. Karnitis, Columbus OH ...	10
E. Bliudnikas, Centerville MA.	5
G. Avižonis, Lebanon, PA.	5
D. Nagrodcki, Woodbridge, VA.	5
A. Vasis, Cleveland, OH.	5
A. Bivainis, Edinburg, TX	5
A. Kiršonis, Pacific Palisa CA	5
J. Andrukaitis, Canada	3

**Visiems aukotojams
nuosirdžiai dėkojame**

Labai prašome pranešti, jeigu Jūsų pavardė aukotojų sąraše yra praleista arba kurie nors duomenys neteisingai užrašyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%
Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac